

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

**Післядипломна
педагогічна освіта**

**А.Є. Сіренко
К.І. Ванько**

***Моделі проведення діагностико-
прогностичного скринінга рівня
психофізіологічної готовності до
школи дітей 5-6 років в контексті
реформування змісту освіти***

(Методичний посібник)

УКЛАДАЧІ:

Сіренко А.Є., завідувач відділу дошкільної освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук;

Ванько К.І., методист відділу дошкільної освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ніколаєску І.О. т.в.о завідувачки кафедри дошкільної освіти Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, доктор педагогічних наук, доцент;

Добровольська Л.Н., завідувач відділу початкової освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Моделі проведення діагностико-прогностичного скринінга рівня психофізіологічної готовності до школи дітей 5-6 років в контексті реформування змісту освіти
Методичний посібник для педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. – Черкаси: Видавець КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2020.-80 с.

Методичний посібник містить моделі проведення діагностико-прогностичного скринінгу рівня психофізіологічної готовності до школи дітей 5-6 років в контексті реформування змісту освіти, інструментарій щодо корекції психофізіологічної готовності до школи дітей, критерії рівня психофізіологічної готовності до школи, орієнтовні таблиці для оформлення результатів скринінгу, підготовлені творчою групою в складі: Сіренко А.Є., Ванько К.І., Курченко Н.Г., Ткаченко Л.М., Брайко Т.А., Куля Т.М., Коваленко О.В., Гришко О.А., Щічко Ж.М., Лесяк Т.М., Тлуста Н.І., Черепенко С.В., Юрченко С.І., Михлик О.А.

Рекомендовано до друку вченою радою КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Протокол № 2 від 2 червня 2020 року

Черкаси 2020

ВСТУП

Скринінг (від англ. screening – «відбір, сортування») – стратегія в організації моніторингу, спрямована на виявлення знань умінь і навичок дітей дошкільного віку .

Скринінг являє собою специфічну діагностичну діяльність педагога щодо дітей певного віку. Ця діяльність реалізується за допомогою стандартного набору експрес-методик, тестів, завдань, що дозволяють відслідковувати процес розвитку дитини на різних етапах дошкільного навчання. Це обстеження дозволяє при мінімальних тимчасових витратах дитини і педагога оцінити процес специфічних особливостей розвитку, виражених форм відхилення проблем, без спеціальної роботи з якими неможливе успішне навчання і розвиток дитини дошкільного віку в контексті реформування змісту освіти.

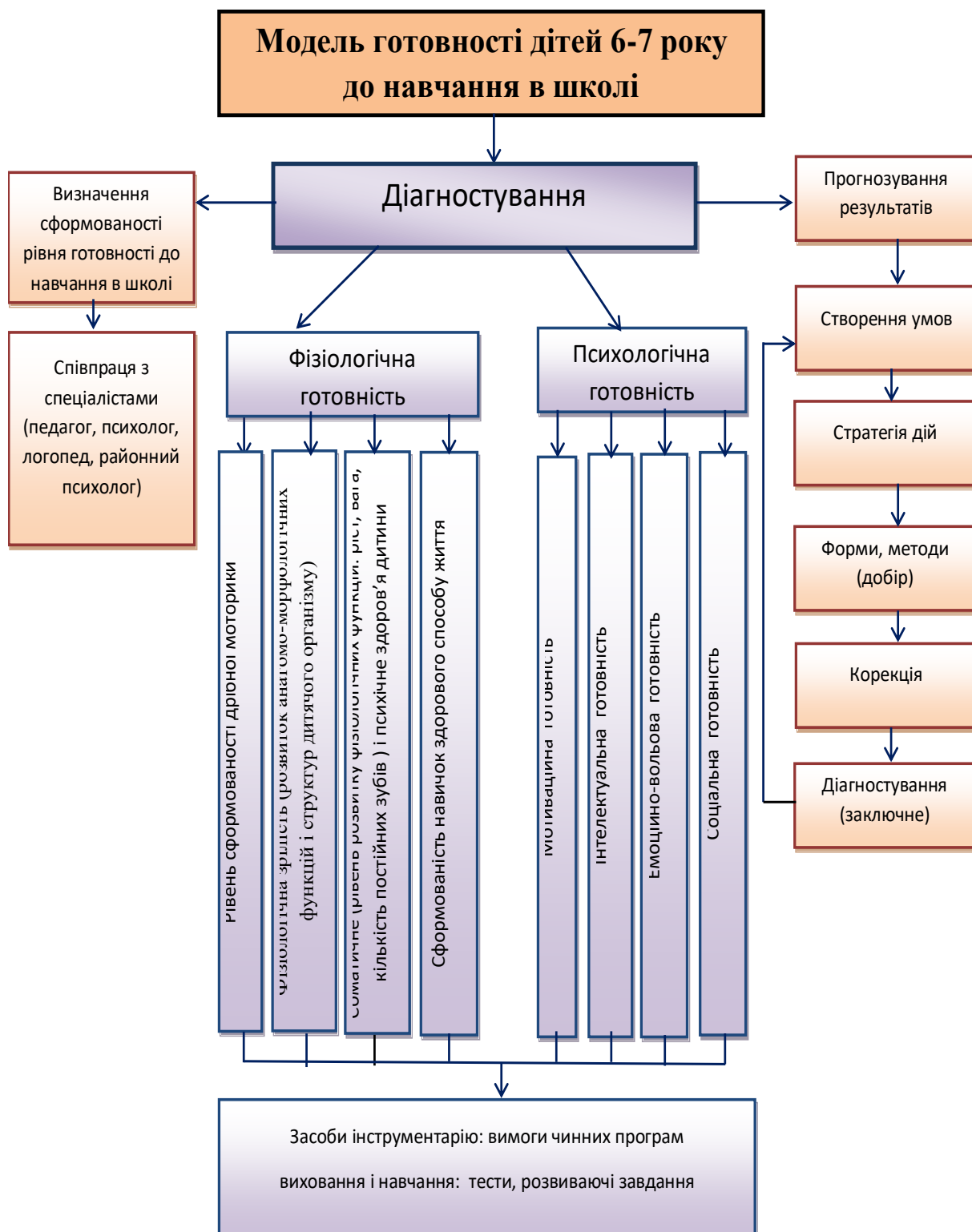
Скринінг діагностика дозволяє швидко і точно визначити локалізацію проблем на різних рівнях і прогнозувати перебіг розвитку дитини. В основі цих методів лежать фундаментальні дослідження і відкриття.

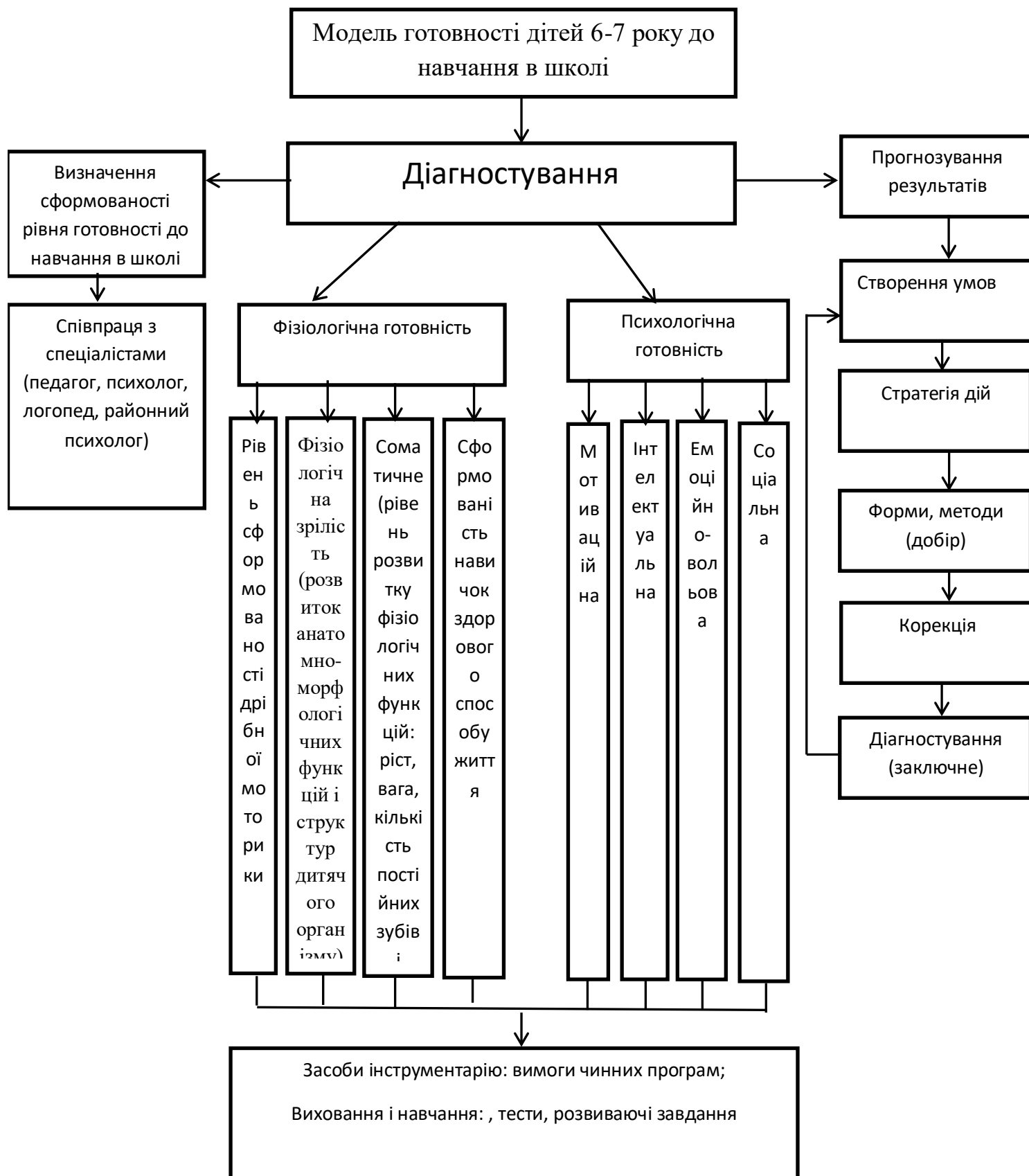
Метою скринінгу є раннє виявлення відхилень у навчанні і вихованні, що дозволяє забезпечити ранній початок корекції, побачити за помилкою дитини той спосіб діяльності, що є для неї типовим, прийнятним чи компенсаторним, знайти педагогічні шляхи подолання наявних у них труднощів, закласти основу для розробки системи розвивальної чи корекційної роботи з вихованцями.

Не дивлячись на те, що скринінг сприяє ранній діагностиці, не усі скринінгові методи можуть бути корисними. Серед небажаних ефектів скринінгу – можливість гіпердіагностики або помилкової діагностики, тобто створення неправдивого почуття упевненості у відсутності відхилень у розвитку, навчанні і вихованні. З цих причин скринінгові дослідження повинні бути індивідуальні.

Скринінг дозволяє виявляти відхилення у навчанні і вихованні на ранніх етапах розвитку, на яких корекція ефективніша. Скринінг повинен здійснюватися безперервно, а не «раз і назавжди».

МОДЕЛІ ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКО-ПРОГНОСТИЧНОГО СКРИНІНГУ РІВНЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Діагностування:

- фізіологічна готовність;
- психологічна готовність.

Фізіологічна готовність

Цей рівень повинен забезпечити витримку дитиною відповідних навантажень і стимулювати до подальшого розвитку.

Фізіологічна готовність включає:

- Достатній рівень розвитку психофізіологічних функцій – рівень сформованості дрібної моторики.
- Достатній рівень розвитку анатомо-морфологічних функцій і структур дитячого організму, стан здоров'я (фізіологічна зрілість).
- Соматичне (достатній рівень розвитку фізіологічних функцій: ріст, вага, кількість постійних зубів) і психічне здоров'я дитини.
- Сформованість навичок здорового способу життя.

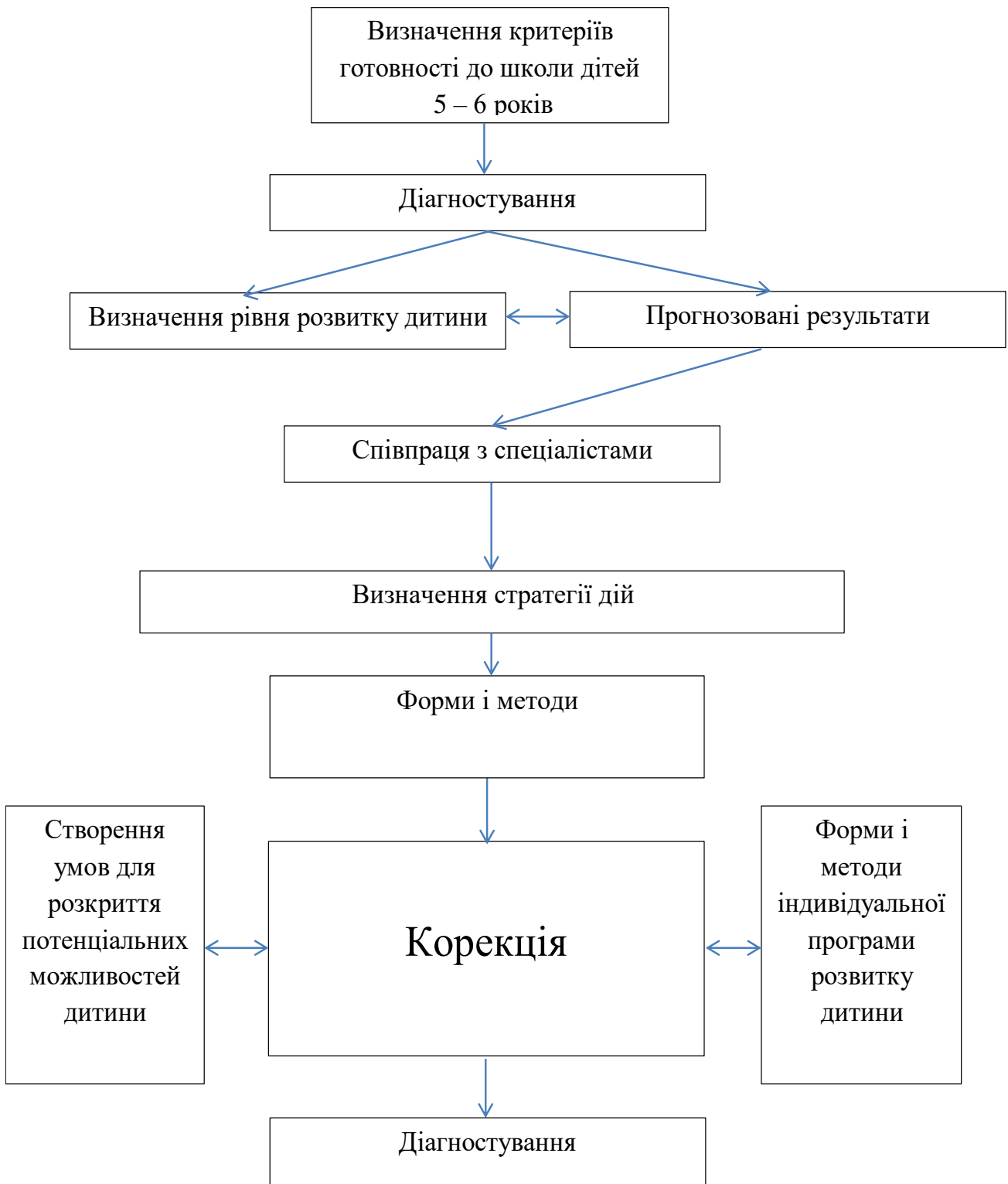
Психологічна готовність

Це якісна своєрідність інтелектуального розвитку дитини і деяких особливостей її особистості, без яких неможливо успішно навчатися в школі. Сформованість цього рівня надзвичайно важлива.

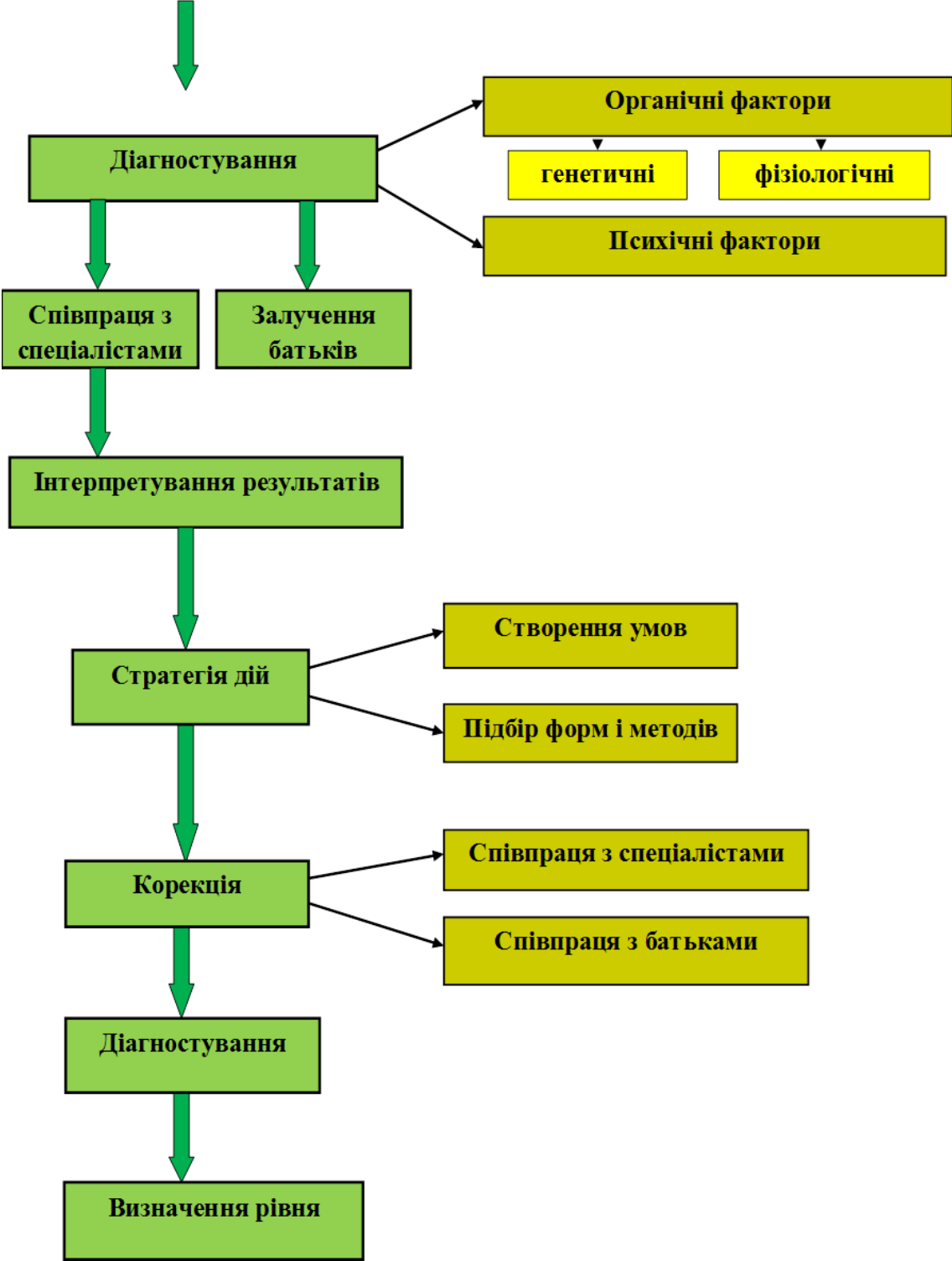
Психологічна готовність включає:

- Мотиваційна готовність виявляється у настроях дитини, її прагненні, бажанні йти до школи, яке поєднується з тим, як дитина уявляє вимоги школи, наскільки готова змінити свою дошкільну, ігрову позицію. Щоб навчання було успішним, дитина має передусім прагнути нового шкільного життя, серйозних занять відповідальних доручень. Прагнення дитини посісти нове соціальне становище зумовлює вироблення її внутрішньої позиції – мотивації. Мотиваційна готовність – своєрідний генератор позитивного ставлення до школи. Це той двигун, який допомагає первачкові комфортно почуватися в школі й позитивно ставитися до навчання.
- Інтелектуальна готовність пов'язана з відповідним рівнем розвитку пізнавальної сфери дитини, розвитком розумових процесів – уміння узагальнювати, порівнювати об'єкти, класифікувати їх, визначати істотні ознаки, робити висновки. У дитини має бути певний обсяг уявлень, зокрема образних і просторових, адекватний мовленнєвий розвиток. Важливим показником є системність уявлень, знань про довкілля, життя природи, деякі соціальні явища.
- Емоційно-вольова готовність визначається рівнем сформованості довільності основних психічних процесів та поведінки, само організованістю, зосередженістю, уміння контролювати свої емоції.
- Соціальна готовність означає адекватність дитини, її здатність жити і розвиватися в соціальному оточенні, мати відповідні навички комунікації, соціальну компетентність (вербальну активність, виконання вимог та дотримання правил поведінки, відстоювання власної позиції, прийняття рішень, орієнтація у просторі та часі).
- Система стосунків і взаємодії з однолітками: вміння слухати товариша і стежити за його роботою; змістовно спілкуватися з однолітками; погоджувати з ними свої дії.
- Сфера спілкування з дорослими: розуміння запитань учителя, його особливої позиції, специфічності навчальних ситуацій і навчального спілкування.
- Сфера самосвідомості дитини: об'єктивна оцінка своїх можливостей і здібностей, ставлення до результатів своєї діяльності, правильне сприйняття оцінок учителя.

Модель проведення діагностико – прогностичного скринінга рівня психофізіологічної готовності до школи дітей 5 – 6 років

Визначення критеріїв готовності дитини до школи

**Модель проведення діагностико-прогностичного скринінга
рівня психофізіологічної готовності до школи дітей 5-6 років**

**ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІВ
ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ**

**ДОБІР МЕТОДИК ТА ІНСТРУМЕНТАРІЮ ДЛЯ
ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКИ**

**ДІАГНОСТУВАННЯ
СТАРШОГО ДОШКІЛЬНИКА**

НАПРЯМКИ:

- нейропсихологічний аспект;
- фізіологічний аспект;
- інтелектуальний аспект;
- соціальний аспект.

**ВИЯВЛЕННЯ СТУПЕНЯ
ШКІЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ:**

- орієнтація у просторі;
- наочно-образне мислення;
- словесно-логічне мислення;
- розвиток мовлення;
- особистісна готовність дитини до школи.

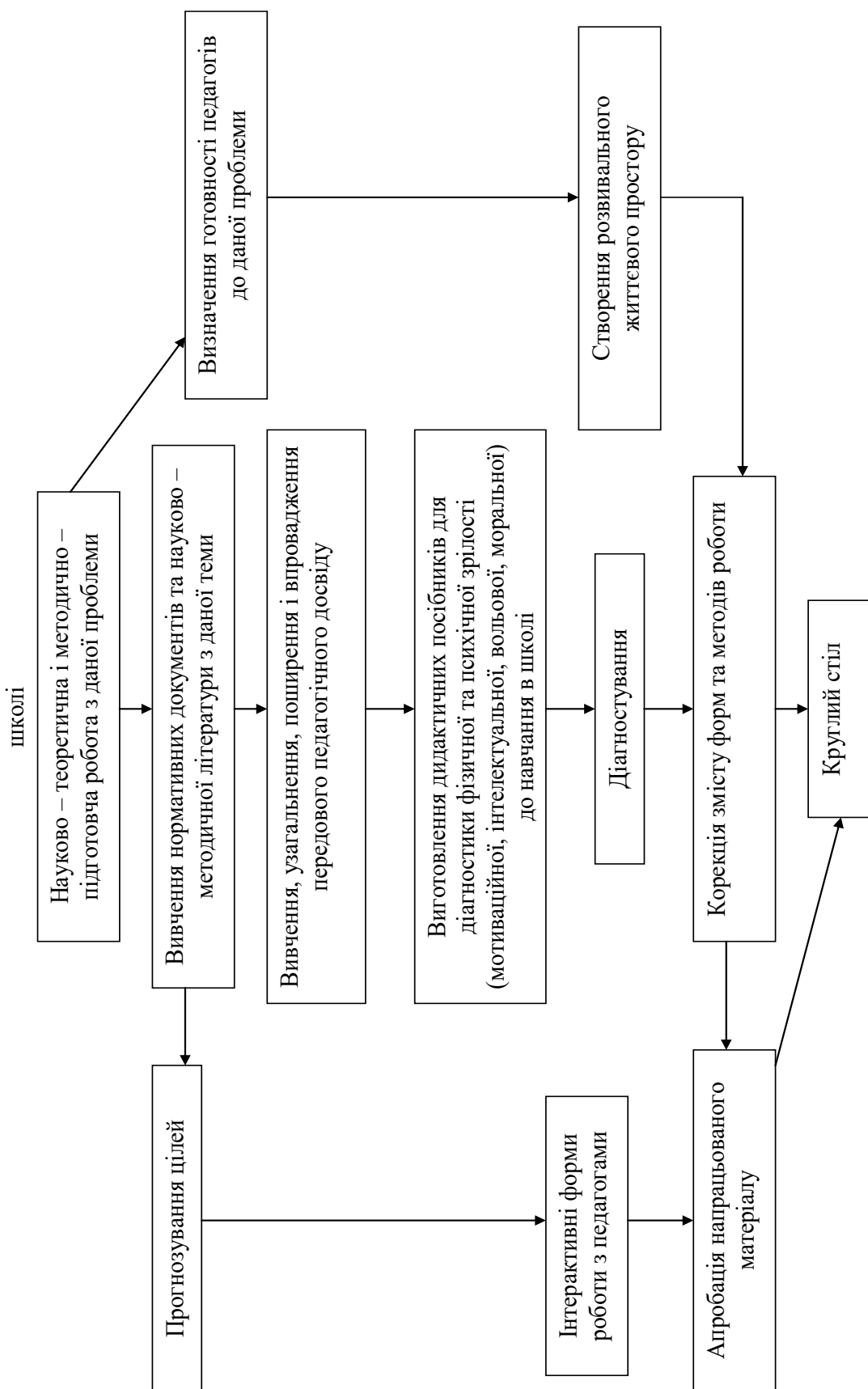
КОРЕКЦІЯ:

- логопед;
- психолог;
- дефектолог;
- фізрук;
- медична сестра;
- офтальмолог.

САМОДІАГНОСТИКА БАТЬКІВ

**КОНСУЛЬТАЦІ
ПСИХОЛОГА**

Модель діагностики – прогностичного скринінга рівня психофізіологічної готовності дітей 5 – 6 років до навчання в школі

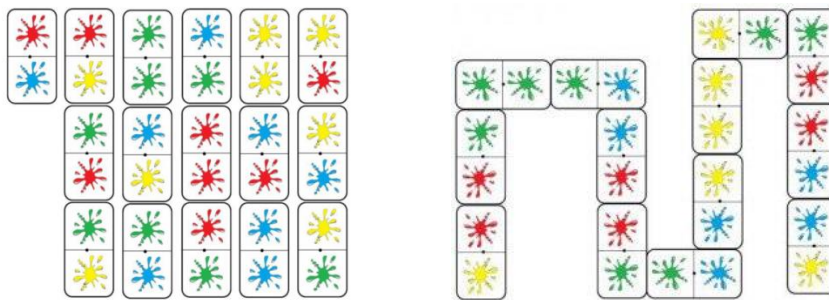
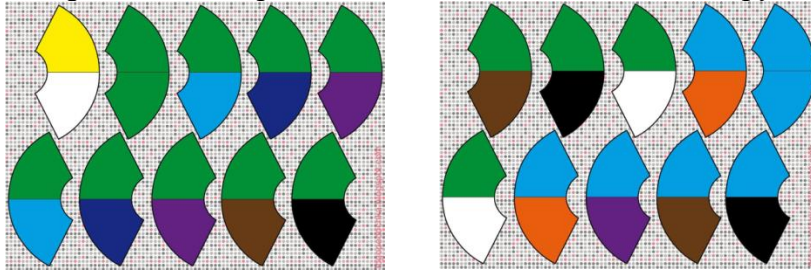
ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЩОДО КОРЕКЦІЇ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ»

Дидактична гра «Склади змійку»

Мета: закріплювати знання колірного спектру у дітей.

Хід гри. Діти добирають сегменти відповідного кольору по черзі.

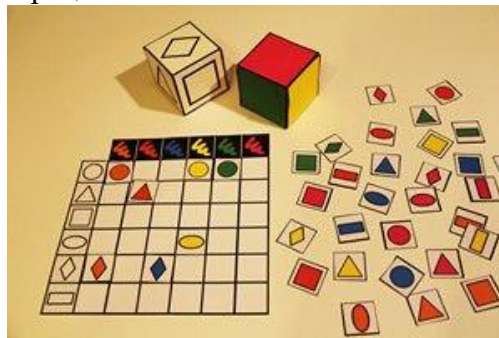

Дидактична гра «Геометричне лото»

Мета: закріпити вміння орієнтуватися в сенсорних еталонах: колір, форма

Обладнання: картки із зображенням різнокольорових геом. фігур різного розміру і набір геом. фігур

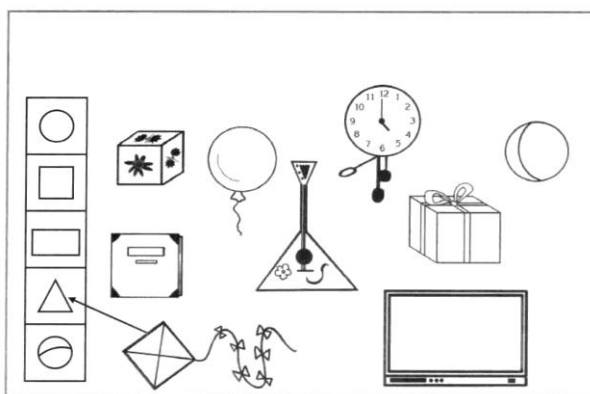
Хід гри. Вихователь пропонує дітям картки із зображенням різнокольорових геом. фігур різного розміру і набір геом. фігур. Діти повинні знайти фігури відповідного кольору, форми, розміру і закрити їх на картці.

Дидактична гра «Розстав предмети»

Мета: Розрізняти і називати геометричні фігури, визначати форму предметів з допомогою геометричних фігур, як еталонів.

Хід гри. Допомогти виконати Лунтику завдання: указати стрілочками, на яку геометричну фігуру схожі предмети.

Дидактична гра «Хто збере швидше?»

Мета: вчити дітей порівнювати предмети за величиною, розкладати за збільшенням і зменшенням.

Обладнання: башточки з кілець різного кольору і величини і величини за кількістю дітей.

Хід гри. У кожної дитини башточка на столі. Вихователь пропонує помилуватись різнокольоровими кільцями, потім пропонує розібрати башточку й визначити величину кілець. Вихователь активізує дітей запитаннями: якої величини ось це кілецько? Якого кольору? Коли кільця розглянуті, обіграні, дає завдання зібрати їх, починаючи з найбільшого. Виграв той, хто збере башточку найшвидше.

Дидактична гра «Розтав будинки за зростанням»

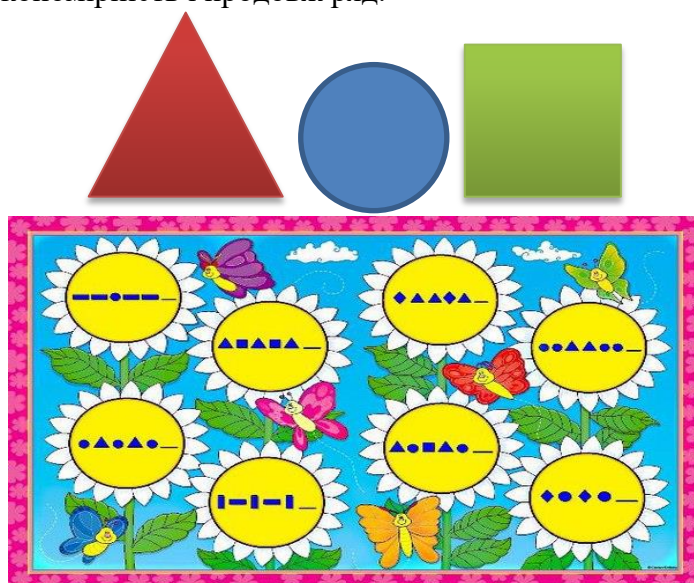
Мета: Закріпити вміння упорядковувати об'єкти в напрямку зростання чи зменшення певної ознаки та за їх розміщенням.

Дидактична гра «Продовж ряд фігур»

Мета: закріпити вміння складати орнамент з геометричних фігур, різних за величиною, формою, кольором.

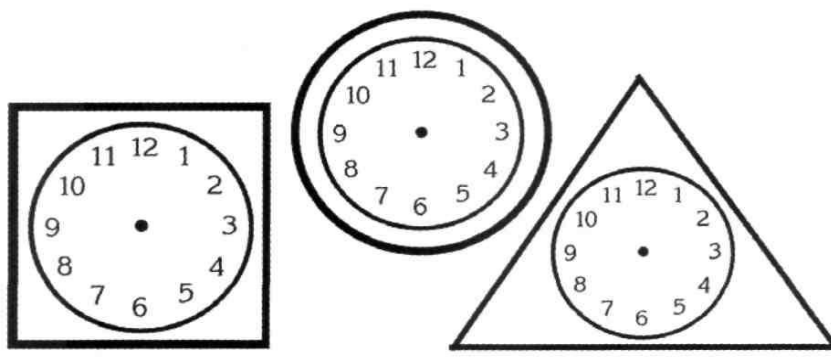
Хід гри. Визнач закономірність і продовж ряд.

Дидактична гра «Визнач час»

Мета: закріпити уявлення про причинно – часові залежності ритмічних природних явищ: тривалість хвилини, години.

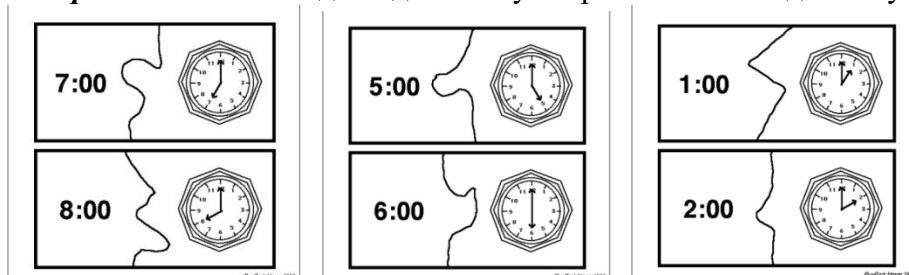
Хід гри. Оленка почала прибирати кімнату о шостій годині. Познач цей час стрілками на годиннику квадратної форми. Роботу вона закінчила за півгодини. Який час показує годинник? Познач цей час стрілками на круглому годиннику. Після цього Оленка ще півгодини готувала сніданок. О котрій годині вона сіла за стіл? Познач цей час стрілками на годиннику трикутної форми.

Дидактична гра «Добери пазли»

Мета: Закріпити уявлення про час

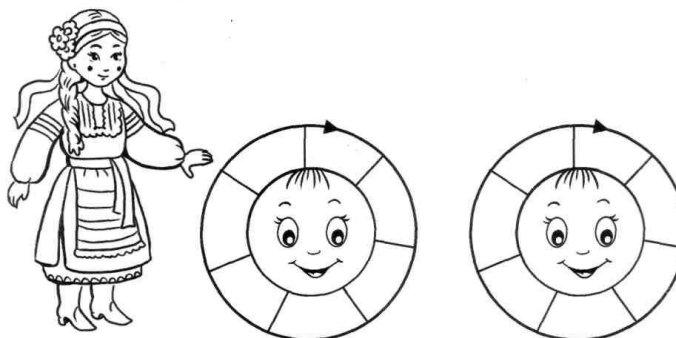
Хід гри. Знайти пазл відповідний часу зображеного на годиннику.

Дидактична гра «Визнач день тижня»

Мета: Закріпити вміння визначати послідовність днів тижня, починаючи з будь якого.

Хід гри. У який день тижня Мудра дівчина дала відповідь пану, якщо він загадав їй загадку в п'ятницю, а міркувала вона два дні? У який день тижня Мудра дівчина прибула в гості до пана, якщо він надіслав їй запрошення в неділю, а збиралась вона три дні? Розфарбуйте відповідні дні тижня на моделях.

Дидактична гра «Визнач послідовність днів тижня»

Мета: Закріпити вміння визначати встановлювати часову послідовність подій, користуючись словами «вчора», «сьогодні», «завтра», «зараз», «спочатку», закріпити дні тижня.

Хід гри. Вихователь задає дітям запитання, дає завдання і домагається його виконання.

- На скільки частин розділене кожне коло? Чому?
- Скільки днів у тижні?

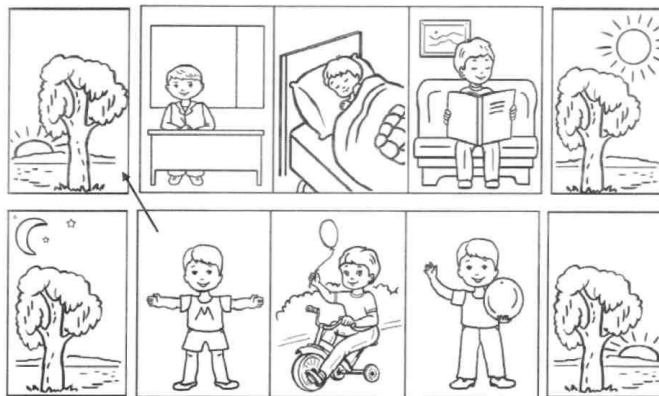
- Розфарбуйте «веселий» тиждень, починаючи умовно із суботи, а «сумний» – починаючи із середи.
- Який день тижня був учора? Який сьогодні?
- Який буде завтра? (Вихователь пропонує показати їх на моделі календаря року.)
- Яка зараз пора року?
- Як називаються осінні місяці?
- Який місяць осені зараз?
- Давайте знайдемо відповідні кишені па календарі року. (Вихователь на календарі пропонує знайти кишені для осінніх місяців.)
- У який колір вони розфарбовані?
- Чому художник запропонував саме жовтий колір?
- Як ви думаєте, зараз рання чи пізня осінь? Чому?
- Як ми розрізняємо пори року?

Дидактична гра «Визнач, коли це буває»

Мета: закріпити частини доби, вміння співвідносити малюнки з ними.

Хід гри. Визнач, у яку частину доби відбуваються події на малюнках. З'єднай стрілками парні картинки.

Дидактична гра «Що коли буває»

Мета: Розвивати вміння орієнтуватися в часі, послідовно визначати пори року.

Обладнання: зображення пір року, дидактичні картинки з ознаками і предметами пір року.

Хід гри. Вихователь розміщує на дошці зображення з чотирма порами року. На столі у вихователя – зображення предметів, що стають у пригоді у різні пори року. Діти мають підійти до столу, назвати предмет і покласти до зображення певної пори року. *Наприклад:* гумові чоботи, парасолька, жовте листя, гриби (осінь).

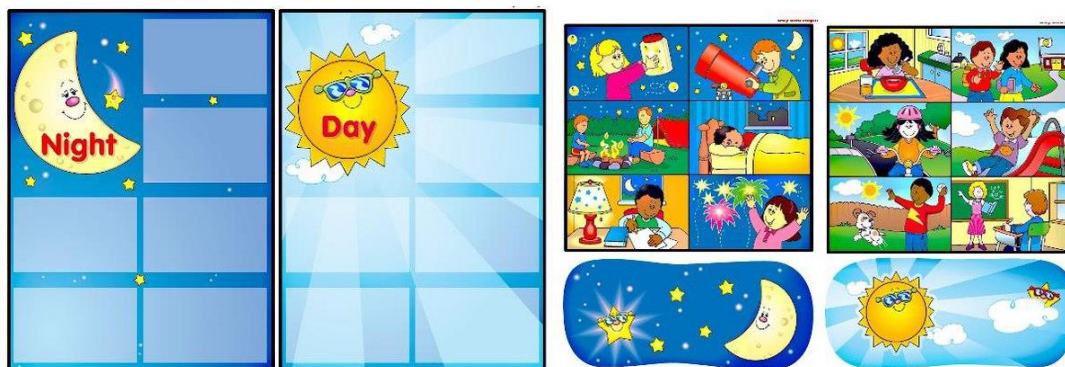
Дидактична гра «Частини доби»

Мета: Систематизувати уявлення про частини доби.

Обладнання: картки рожева, блакитна, синя, чорна; на кожну дитину.

Хід гри. Вихователь називає якусь дію (робити ранкову гімнастику; готувати обід; снідати; спати; умиватися; йти на прогулянку), а діти за допомогою різнокольоровий карт підказують, у яку частину доби слід виконувати цю дію.

Ранок – рожева картка; день – блакитна картка; вечір – синя картка; ніч – чорна картка.

Дидактична гра «Проклади стежинку»

Мета: закріплювати вміння орієнтуватися в просторі; розвивати зосередженість, логічне мислення, пам'ять.

Обладнання: конверти з геометричними фігурами на кожну дитину.

Хід гри. Вихователь пропонує дітям узяти конверт із геометричними фігурами та за їх допомогою визначити напрямок шляху для Сороки. Покладіть перед собою круг жовтого кольору: праворуч – квадрат червоного кольору; над квадратом – два трикутники синього кольору; ліворуч трикутників – три овали жовтого кольору; під овалом – один прямокутник коричневого кольору.

Дидактична гра «Що де знаходиться?»

Мета: Закріпити розташування предметів і об'єктів у просторі (близько, далеко, ліворуч, праворуч, всередині, під, над, біля, зверху, знизу, назад, вперед)

Хід гри. Діти розглядають картинку і розповідають що де знаходиться.

Дидактична гра «Чарівна торбинка»

Мета: закріпити вміння розрізняти і називати властивості і якості предметів (гладкий, шорсткий, м'який, металевий, дерев'яний, скляний, бавовняний тощо)

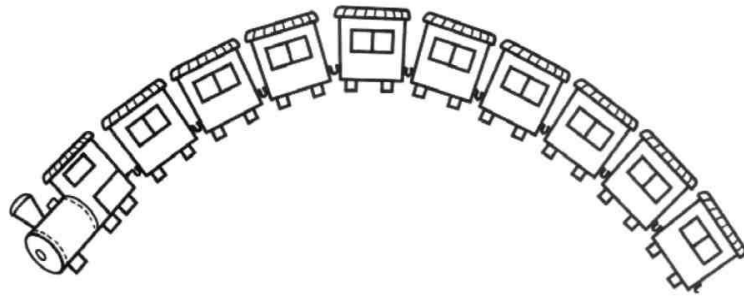
Хід гри. Діти просують руку в торбинку обирають предмет і описують його якості і властивості.

Дидактична гра «Пронумеруй вагончики»

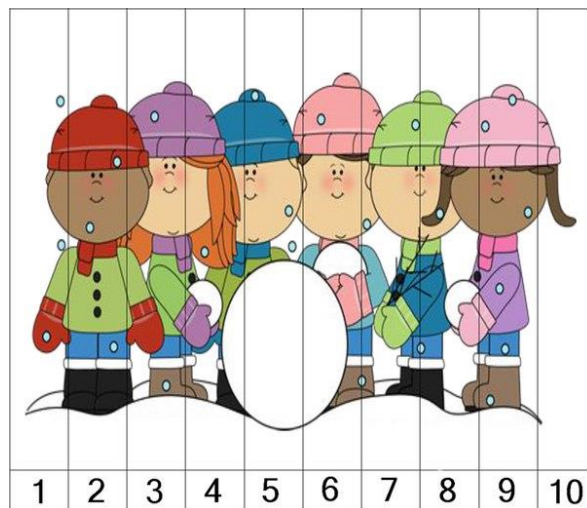
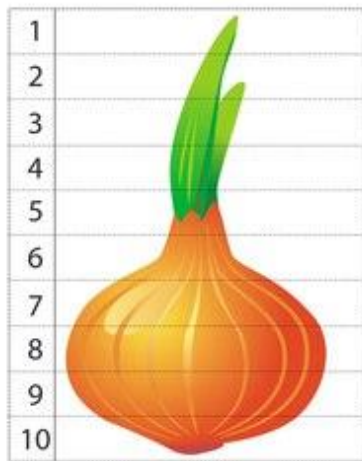
Мета: Закріпити уявлення про натуральний ряд чисел.

Хід гри. Пронумерувати вагончики з допомогою цифр.

Дидактична гра «Склади математичний пазл»

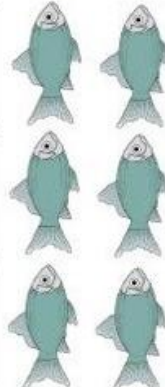
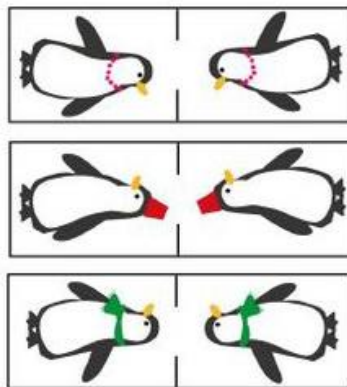
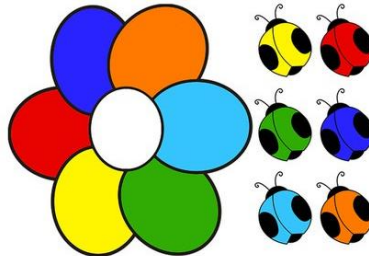
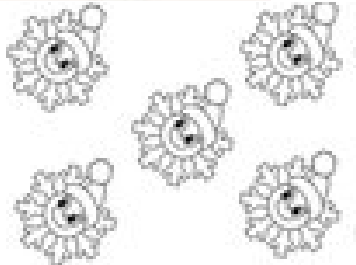
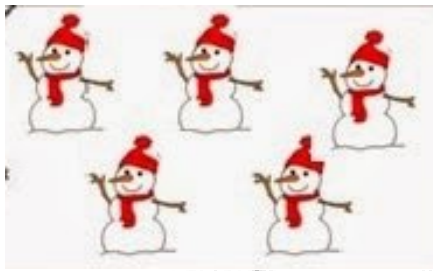
Мета: Закріпити уявлення про натуральний ряд чисел, лічбу в межах 10 у прямому і зворотному порядку.

Дидактична гра «Знайди таку ж кількість предметів»

Мета: класифікувати предмети та їх сукупність за кількісними ознаками.

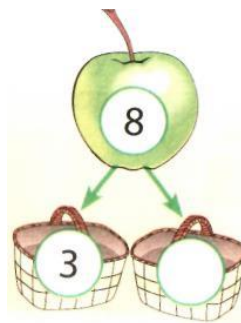
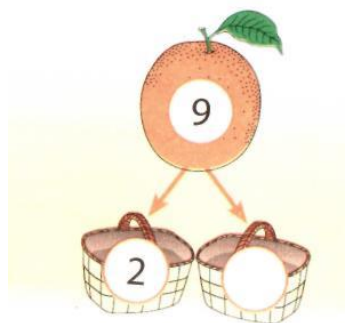
Хід гри. В дітей в руках картинки з різною кількістю предметів, ім. потрібно знайти картинку пару, з такою ж кількістю предметів.

Дидактична гра «Наповни кошики»

Мета: Закріпити склад числа в межах 10

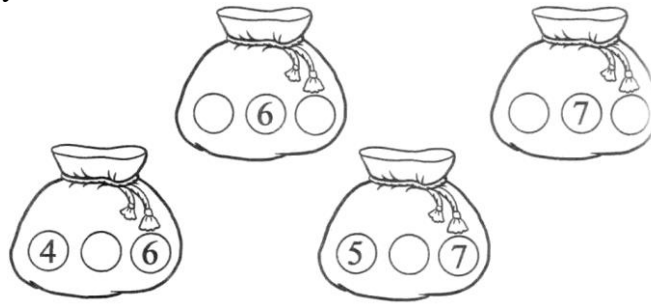
Хід гри. Розглянути кошики, покласти в кошик ту цифру щоб додавши 2 кошики утворилося число відповідно цифрі на фрукті.

Дидактична гра «Знайди сусідів»

Мета: Закріпити вміння порівнювати суміжні числа.

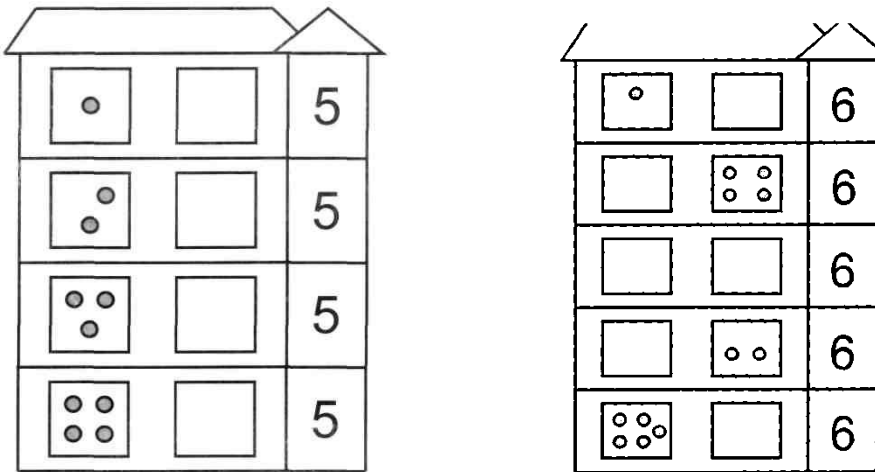
Хід гри. Встав пропущене число.

Дидактична гра «Визнач кількість звірят»

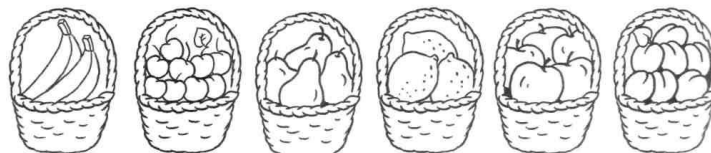
Мета: закріпити склад числа з 2-х менших

Хід гри. Визнач, скільки звірят живе на кожному поверсі будинка. На малюнку звірята позначені кружечками. Домалюй круги в пустих вікнах так, щоб на кожному поверсі їх було по п'ять (шість). Із яких двох менших чисел складається число п'ять (шість)?

Дидактична гра «Полічи предмети в кошику»

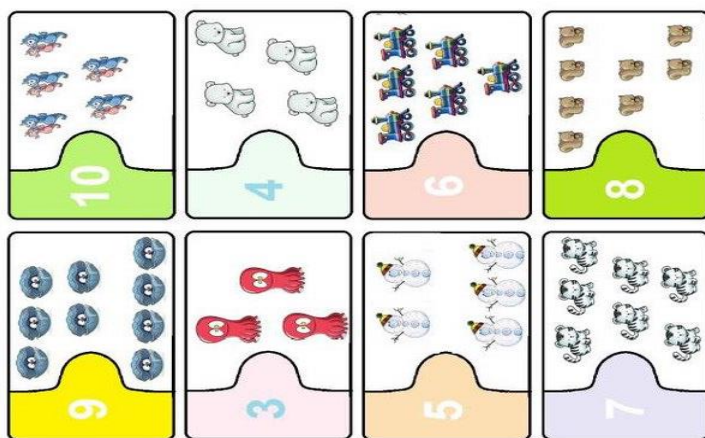
Мета: закріпити вміння співвідносити кількість предметів з числом.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Дидактична гра «Знайди пазл»

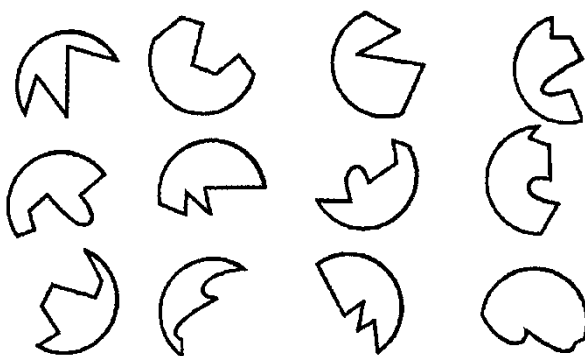
Мета: закріпити вміння співвідносити кількість предметів з числом.

Дидактична гра «Склади ціле»

Мета: закріпити вміння складати з частин ціле.

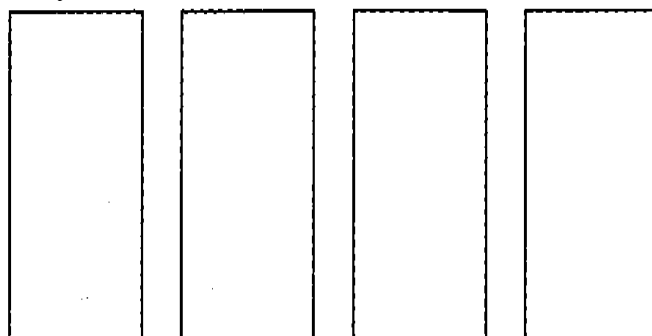
Хід гри. Допоможи Федорі зібрати посуд. З'єднай лініями частини розбитого посуду. Доведи свій вибір.

Дидактична гра «Поділи ділянку землі»

Мета: вдосконалити вміння ділити ціле на окремі частини.

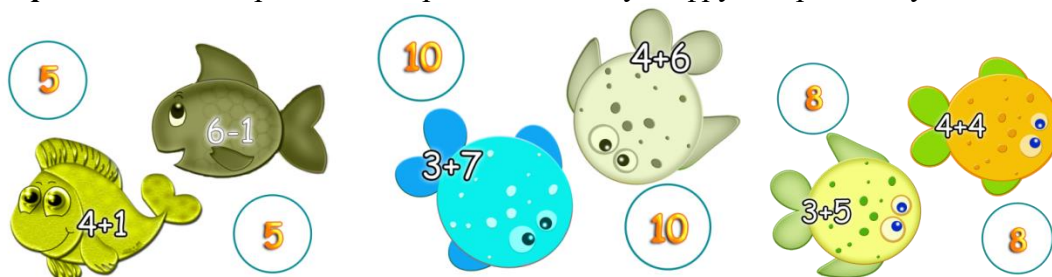
Хід гри. Поділи кожен ділянку землі на чотири рівні частини. Знайди спосіб поділу фігури, якщо її не можна зігнути.

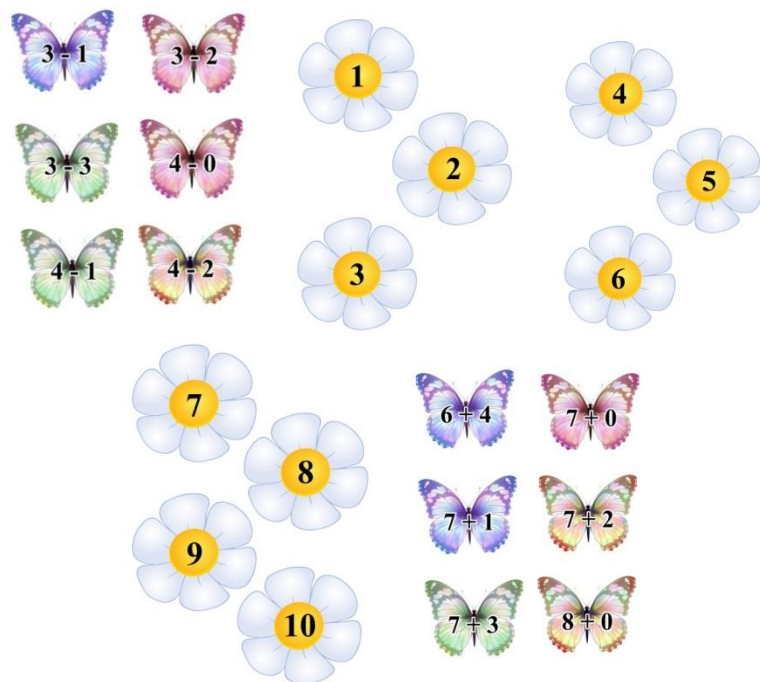

Дидактична гра «Розв'язи приклад»

Мета: закріпити усні обчислення на додавання і віднімання.

Хід гри. Розв'язати приклад і добрати відповідну цифру для розв'язку.

Дидактична гра «Задачі»

Мета: закріпити вміння розв'язувати і складати елементарні математичні задачі.

Хід. За малюнком скласти задачу, записати її і розв'язати.

Дидактична гра «Пригости гномів фруктами і овочами»

Мета: закріплювати знання колірного спектру у дітей.

Обладнання: гноми жовтий, червоний, зелений, синій, фіолетовий, оранжевий. Набір фруктів: слива, апельсин, лимон, банан, яблуко червоне і зелене, груша, виноград; Набір овочів: баклажан, перець червоний, жовтий, зелений; морква, помідор, огірок.

Хід гри. Гномики прийшли в гості. Дітям пропонують пригостити гномів фруктами (овочами). Як ви думаєте, які фрукти і овочі люблять гноми? Наприклад, жовтий гномик любить банан, червоний - червоне яблуко. Як ви думаєте, чому? Діти пригощають гномів.

Дидактична гра «Хто в якому вагон їде?»

Мета: закріплювати знання дітей про походження відтінків кольорів у кольорі (наприклад: синій+жовтий=зелений). Розвивати логічне мислення, увагу.

Обладнання: паровозик розмальований квітами веселки, вагони – помаранчевий, блакитний, фіолетовий, жовтий, зелений, червоний, синій. Гномики – 4 жовтих, 4 червоних, 5 синіх і 1 білий.

Хід гри. Дітям пропонують паровозик, який повезе гномиків в подорож. Завдання дітей – розсадити гномів по вагонах, враховуючи кольорову гамму. У кожному вагоні повинна бути по два гнома. Гномики відправляються подорожувати у вагонах, які підібрали для них діти.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Сюжетно – рольова гра «Бібліотека»

Мета: розвивати у дітей уміння самостійно розвивати сюжет гри, погоджувати тему, розподіляти ролі, сприяти встановленню у грі рольової взаємодії та засвоєнню рольових взаємин, формувати правильні взаємини дітей у колективі, звернути увагу на взаємини бібліотекарів, їх уважне ставлення до відвідувачів, на бережне ставлення читачів до книг, поглиблювати уявлення дітей про обслуговування бібліотекарем читачів (допомагає обрати цікаву книжку, навчає правил користування бібліотекою, книжками, видає їх дітям), виховувати бережливе ставлення до книг.

Запитання до дітей:

- Знання про професію бібліотекаря.
- Планування та побудова сюжету гри.
- Уміння моделювати ситуації.
- Відтворення рольових діалогів.
- Бережне ставлення до книги.
- Уміння надавати логічного завершення ходу гри.

Сюжетно-рольова гра «Пішоходи і транспорт»

Мета: виявити вміння дітей орієнтуватися в дорожній ситуації, дотримуватись правил поведінки на вулицях і дорогах.

Матеріал: картинки із зображенням різних видів міського транспорту; картки-дорожні знаки: «світлофор», «пішохідний перехід», «діти», «в'їзд заборонено» і т.д.

Хід гри. Дітей розподіляють на пішоходів, водіїв транспорту і дорожні знаки. За сигналом ведучого починається рух транспорту і пішоходів. Знаки слідкують за дотриманням правил дорожнього руху, порушників затримують. Поведінку порушників оцінюють всі учасники гри.

Сюжетно – рольова гра «Сім'я»

Мета: закріпити з дітьми зміст понять «сім'я», «сімейні традиції», знання що родина об'єднує усіх родичів матері та батька, усвідомлює ступінь спорідненості. Вчити дітей реалізовувати та розвивати сюжет гри, творчо використовувати предметно-ігрове середовище, розподіляти ролі та сприяти встановленню в грі рольової взаємодії. На основі здобутих раніше знань, втілювати в процес гри різні сюжети, знаходити спільні риси у різних об'єктах, будувати ланцюжок понять за спільною ознакою. Стимулювати використання у грі предметів-замінників та вміння знаходити нехарактерні способи їх застосування. Розвивати зв'язне діалогічне мовлення, брати участь у діалогах, спілкуванні з однолітками; сприяти засвоєнню етичних способів налагодження стосунків; використовувати різноманітні способи спілкування залежно від ситуації. Збагачувати активний словник дітей словами, які пов'язують різні сфери життя родини. Розвивати уяву, мислення, фантазію дитини, вміння знаходити нестандартні рішення. Виховувати інтерес до родини, виявляти любов та турботу про рідних.

Матеріал: предметно-ігрове середовище, іграшки, обладнання відповідно до сюжетних ліній.

Сюжетна рольова гра «Дитячий садок»

Мета: дати дітям знання про значення слова «дитячий садок». Розкрити завдання та обов'язки дитячого садка та дітей. Закріпити знання про кімнати які знаходяться у дитсадку, для чого вони побудовані: (ігрова, спальня, роздягальня, туалет, коридор...). Пояснити що у дошкільному закладі працюють люди, які піклуються про дітей (завідувач, вихователь-методист, вихователь, помічник вихователя, медсестра, кухар, комірник, завгосп, праля...). Навчити звертатись до них по імені та по батькові, розповісти про їх обов'язки. Закріпити назву закладу, групи, навчити орієнтуватись на території, знати адресу. Вчити дітей реалізувати та розвивати сюжет гри, творчо використовувати предметно-ігрове середовище, розподіляти ролі та сприяти встановленню в грі рольової взаємодії. На основі здобутих раніше знань, втілювати в процес гри різні сюжети, знаходити спільні риси у різних об'єктів, будувати ланцюжок понять за спільною ознакою. Стимулювати використання у грі предметів-замінників та вміння знаходити нехарактерні способи їх застосування. Розвивати зв'язне мовлення; активно брати участь у діалогах, у спілкуванні з однолітками; сприяти засвоєнню етичних способів налагодження стосунків; використовувати різноманітні способи спілкування залежно від ситуації. Збагачувати активний словник дітей.

Розвивати уяву, мислення, фантазію дитини, вміння знаходити нестандартні рішення.

Матеріал: предметно-ігрове середовище, іграшки, інструменти відповідно до сюжетних ліній.

Конструкторсько-будівельна гра «Казкове місто»

Мета: продовжувати формувати навички роботи з конструктором LEGO, закріплювати вміння щільно з'єднувати деталі, конструювати прості моделі, а саме: будинки, машини, дерева. Розвивати творчість, спонукати дітей обігравати зроблені споруди. Виховувати дружні стосунки під час гри.

Запитання до дітей:

- Знання дітей назв деталей конструктора.
- Знання основних прийомів та способів конструювання різних моделей.
- Розвиток дрібної моторики рук, зорової координації рухів.
- Уміння створювати різні конструкції за уявою.
- Уміння знаходити та виправляти помилки у конструкціях.
- Уміння розвивати сюжет гри з використанням власних виробів.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Дидактична гра «Наша планета»

Мета: виявити уявлення дітей про життя людей на планеті Земля, яка має форму кулі (глобус) та складається з повітря, суші (материки, острови) і води (океани, моря, річки, озера).

Матеріал: глобус, карта, вирізані картинки материків і островів.

Хід гри. Діти викладають на карті материки і острови, позначають моря, річки, озера. Знаходять материк на якому живуть.

Запитання:

- Як називається наша планета?
- Якої вона форми?
- Що таке глобус?
- Що означає синій колір на глобусі?
- Яким кольором позначена суша?
- Які материки ви знаєте?
- Відшукайте на глобусі океани, моря, річки, озера.
- Чому нашу планету називають голубою?
- Чи може людина прожити на планеті без повітря?

Дидактична вправа «Повітря»

Мета: Перевірити знання дітей про повітря, що повітря знаходиться навколо нас, ним дихає все живе. Розрізняє ознаки повітря (холодне, тепле, гаряче, вологе, сухе), розуміє їх залежність від пори року.

- Розглянь дерева на малюнку і визнач силу вітру.
- У яких предметах з – поміж зображених, усередині є повітря? Знайди такі предмети навколо.
- Яке повітря ми вдихаємо? (прохолодне). А яке видихаєте? (тепле).
- В яку пору року повітря холодне? (тепле, гаряче, вологе, сухе).
- Розглянь картинку і відбери кому потрібне повітря.

Дидактична гра «Віє вітер – віє буйний»

Мета: Усвідомлює, що вітер – це рух повітря; він може бути сильним, слабким, поривчастим; може приносити користь і шкоду.

Матеріал: Картка розділена на 6 клітинок, зафарбованих голубим і синім кольором, 6 маленьких картинок з малюнками дії вітру.

Хід гри. Грають 2-є дітей. На середині столу велика картка. Одна дитина вибирає квадрати голубого кольору, друга – синього. Маленькі картки витягують по черзі. На синє поле кладуть картки, де зображений вітер, який наносить шкоду, на голубе – де вітер приносить шкоду. Пояснюють свої дії.

Дидактична гра «Засели нашу планету»

Мета: виявити уявлення дітей, що тверда поверхня планети – суша, має різну форму (рівнини, пагорби, гори, яри). Знає, що на суші люди будують житло, обробляють ґрунт – родючий шар поверхні. Розуміє значення води, повітря, поживних речовин для життя рослин, тварин, життєдіяльності людей. Має уявлення, що в надрах планети знаходяться корисні копалини (вугілля, газ, нафта тощо), їх добувають і використовують люди.

Матеріал: карта із зображенням материків, картинки рівнини, пагорбів, горбів, ярів, макет житла людей різних національностей, люди різних національностей, рослини, тварини. Фішки які позначають корисні копалини (вугілля, газ, нафта).

Хід гри. Діти діляться на пари, вибирають собі материк. Викладають відповідними картинками поверхню суші, ставлять макет житла і біля них людей. Вибирають із іграшкових наборів відповідний вид рослин і тварин. Викладають фішками корисні копалини.

Запитання:

- Які форми має суша?
- Що таке рівнини?
- Що таке гори, яри?
- Для чого люди будують житло, обробляють ґрунт?
- Що потрібно для життя рослин, тварин, життєдіяльності людей.
- Які корисні копалини визнаєте і де вони знаходяться?

Дидактична гра «Де є вода?»

Мета: Перевірити знання дітей про те, що на Землі вода знаходиться у річках, озерах, морях, океанах, льодовиках та під землею; вода океанів і морів солоні, а в річках і озерах переважно прісна; у воді живуть тварини, ростуть рослини; вода необхідна всім живим істотам.

Матеріал: Карта земної поверхні, флешки – краплинки води, іграшкові набори тварин, картинки рослин.

Хід гри: Діти отримують флешки – краплинки води. По черзі позначають на карті місця де знаходиться вода. Пояснюють де вода солоні, а де прісна. Розкладають іграшкових тварин які живуть у воді та картинки рослин.

Запитання:

- Кому потрібна вода?

Дидактична гра «Мандрівка маленької краплинки»

Мета: перевірити вміння дітей розрізнити стани води (рідкий, твердий, газоподібний – пара). Володіти елементарними знаннями про надходження води до людських осель, її використання для вироблення енергії для освітлення та опалення будівель, господарських та побутових потреб, для проведення гігієнічних процедур.

Матеріал: схематичні картки

Хід гри. Діти отримують картки схематично викладають кругообіг води в природі.

Запитання:

- Як вода надходить до людських осель?
- Де люди використовують воду у побуті, промисловості і сільському господарстві?
- Використання води людиною у побуті (вибрати картки і розповісти);
- Використання води для вироблення енергії для освітлення та опалення будівель (відповідні картки).

Дидактична гра «Пори року»

Мета: Має елементарне уявлення про природні явища на планеті Земля та сезонні зміни в природі. Називає пори року, їх прикмети, характерні ознаки. Може схарактеризувати зміни в природі кожної пори року (стан погоди, рослин, поведінка тварин). Розуміє залежність змін від кількості сонячного світла, тепла.

Матеріал: картки із зображенням пір року, картка – схема: погода, рослина, тварина.

Хід гри. Діти отримують картинки із зображенням пір року.

Завдання: намалювати де знаходиться сонце в певну пору року. Розповісти за схемою які зміни відбуваються в природі кожної пори року.

Запитання:

- Як ти дізнався, що на картинці зображено літо (осінь, зиму, весну)?
- У яку пору року найхолодніше (найтепліше)?
- Яка зараз пора року? Як ти визначив, що нині весна (літо, осінь, зима)?
- Яка пора року настане після весни?

Дидактична гра «Прогноз погоди»

Мета: виявити вміння дітей вести календарі погоди і природи; помічати характерні особливості природних явищ, пояснювати їх вплив на рослини і тварини, життєдіяльність людей.

Матеріал: картки із зображенням різних станів погоди. Картки із умовними позначками погоди.

Хід гри. Діти отримують картки із зображенням різних станів погоди, пояснюють особливості природних явищ, їх вплив на рослини і тварини, життєдіяльність людей. Вибирають умовні позначки до своєї картки.

Запитання:

- Яка погода зараз?
- Визнач стан погоди словами: сонячно, похмуро, дме вітер тощо.

Дидактична гра «Малюку допоможи, – вірний вихід підкажи»

Мета: Усвідомлює, що хмари рухаються завдяки вітру над поверхнею Землі; що хмарне небо віщує зміну погоди (із хмар вода випадає дощем, зливами, градом); зливи супроводжуються вітром, блискавками, громом; після грози може з'явитися веселка. Розуміє, що град – це льодові кульки, які можуть зашкодити рослинам, тваринам, людям, спорудам; блискавка може бути небезпечною для людей, тварин. Вміє безпечно поводитися під час грози.

Дидактична гра «Що буває спочатку, а що потім»

Матеріал: картки із зображенням явищ неживої природи (вітер, хмари, блискавки, дощ, злива, град, веселка).

Завдання:

- Викласти із запропонованих картинок послідовність змін, які відбуваються перед грозою (вітер, сонце заховалось, хмари одна до одної зближуються).
- Викласти із запропонованих картинок послідовність змін, які відбуваються під час грози (грим, дощ, град, злива (супроводжується вітром)).
- Викласти із запропонованих картинок послідовність змін, які відбуваються після грози (веселка, калюжі, струмки, поламани дерева).

Дидактична гра «Намалюй людину там, де можна сховатись під час грози»

Матеріал: малюнки на тему : «Ліс», «Луг», «Поле», «Квартира».

Завдання: схематично зобразити фігурки людей, розташовуючи їх у найбезпечніше під час грози місце.

Дидактична вправа «Що ти знаєш про сніг»

Мета: Знає, що взимку із хмар випадає сніг; розрізняє сухий і вологий сніг, характеризує його (холодний, пухкий, крихкий, липкий, м'який, пористий). Усвідомлює значення снігового покриву для рослин і тварин. Має уявлення про заметіль, хуртовину, ожеледицю, їх вплив на стан природи. Вміє одягатися та поводитися під час несприятливої зимової погоди.

Запитання:

- Назви зимові явища природи.
- Який буває сніг?
- Із якого снігу краще ліпити снігові кульки?
- Навіщо потрібний сніг взимку рослинам? Тваринам?
- Що таке «хуртовина»?
- Що таке «ожеледиця»?
- Який одяг ти вдягаєш зимою?

Дидактична вправа «Що з весною настає?»

Мета: Знає, що навесні стрімко тане сніг, вода струмками збігає до річок, спричиняє скресання льоду; через танення снігу, льоду річки розливаються, виходять із берегів.

Запитання:

- Що таке «повінь»?
- До якої пори року притаманне таке явище як «повінь»?
- Чи знаєш ти яке значення має танення снігу весною?
- Що з весною настає? Підбери картинки і розкажи.

Дидактична гра «Стихійні лиха»

Мета: Має уявлення: про шторм як бурю на морі (океані), що супроводжується сильним поривчастим вітром, високими хвилями; про посуху, що є наслідком відсутності

дощів на певній території впродовж тривалого часу. Усвідомлює, що посуха спричиняє висихання ґрунту, загибель рослин, ускладнення життя та харчування тварин і людей.

Матеріал: великі картки синього і жовтого кольору. Малюнки із зображенням води, суші, вітру, сонця, сюжетні картинки із наслідками шторму і бурі.

Хід гри. Гра типу лото. Грають 2 дітей. Діти отримують великі картки синього і жовтого кольору. По черзі беруть маленькі і викладають причини виникнення стихійного лиха і їх наслідки. Дитина отримує картку тільки після її пояснення, чому вона її вибирає.

Дидактична гра «Корисний – небезпечний вогонь»

Мета: Перевірити вміння дитини орієнтується в основних властивостях вогню: корисних (зігріває, допомагає приготувати їжу) та небезпечних, руйнівних (швидко розповсюджується, знищує все на своєму шляху). Знає, що пожежу може спричинити блискавка, небезпечне поводження людини з вогнем (багаття в лісі, недопалки тощо).

Матеріал: Картки із зображенням корисного та небезпечного вогню.

Хід гри. Дитина вибирає картки і пояснює їх.

Запитання:

1. Яку користь приносить вогонь?
 - Вогонь допомагає приготувати їжу.
 - Вогонь дає людям тепло.
 - Вогонь освітлює приміщення (свічка).
2. Яку небезпеку несе вогонь людині?
 - Людина отримує опіки.
 - Людина згорає в вогні.
 - Отруєється димом.
3. Яку небезпеку несе вогонь оточуючому середовищу?
 - Знищує приміщення (пожежа в будинку).
 - Знищує рослинний і тваринний світ (пожежа в лісі).
4. Назви природне явище яке може спричинити вогонь?
 - Блискавка.
 - Виверження вулкану.
5. Небезпечне поводження людини з вогнем.
 - Не можна палити багаття в лісі, залишати вогонь без нагляду (картка багаття в лісі).
 - Не можна дітям гратися з сірниками.
 - Не залишати електроприлади увімкненими без нагляду (праска, телевізор, фен).
 - Не залишати без нагляду включену газову плиту.
 - Не можна ставити свічки на ялинці.

Дидактична гра «Вулкан»

Мета: виявити знання дітей про природне явище – вулкан, вміння розпізнавати та називати види вулканів; за картками схемами розповісти про наслідки виверження вулкану, небезпеку, яку несуть вулкани людям та навколишньому середовищу.

Матеріал: картинки із зображенням видів вулканів.

Хід гри. Дитина бере картку – схему і розповідає, яку небезпеку може спричинити виверження вулкану.

- вулкан забруднює повітря;
- вулкан може змінити русло річки;
- вулкан засипає все навкруги попелом;
- вулкан знищує всі рослини;
- вулкан знищує будівлі;
- вулкан знищує тварин і птахів.

Вихователь пропонує розглянути картинки з зображенням вулканів і назвати їх

- діючі;
- потужні, або сплячі;

➤ мертві.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Дидактична гра «Колись і тепер»

Мета: виявити інтерес до предметного світу, вміння оперувати поняттям «житло», розрізняти інтер'єри сучасної та старовинної оселі; виявити знання про сучасні та старовинні предмети побуту та вжитку.

Матеріал: ілюстративний матеріал із зображенням інтер'єрів сучасної та старовинної оселі; картки із зображенням сучасних та старовинних предметів побуту та вжитку (пилосос, праска, газова плита, каструля, телевізор, комп'ютер, холодильник, електролампа, пральна машина, піч, рогач, горщик, качалка, віник, рубель, прялка, газова лампа, праник).

Хід гри. Дитині пропонується, спираючись на ілюстративний матеріал із зображенням інтер'єрів сучасної та старовинної оселі, розподілити предметні картки із зображенням сучасних та старовинних предметів побуту та вжитку, назвати ці предмети та пояснити їхнє призначення.

Дидактична гра «Наведи лад у кімнаті»

Мета: виявити вміння дітей орієнтуватися в предметному довір'ї в межах житла, називати і розрізняти предмети побуту та вжитку, класифікувати їх за спільними ознаками; вміння оперувати загальними поняттями «меблі», «посуд», «білизна», «іграшки», «одяг», «взуття» тощо.

Матеріал: ілюстрація із зображенням кімнати з різними меблями; предметні картки із зображенням різних предметів побуту та вжитку (одягу, взуття, посуду, іграшок тощо).

Хід гри. Дитині пропонується предметні картки із зображенням різних предметів побуту та вжитку. Дитина групує картки із зображеннями відповідно до категорії (одяг, взуття, іграшки, посуд, білизна) та розкладає їх у відповідні меблі на ілюстрації.

Посуд – буфет; одяг – шафа для одягу; взуття – полицка для взуття; іграшки – полицка для іграшок; білизна(подушка, ковдра) – ліжка.

Дидактична гра «Порівняй будинки»

Мета: виявити інтерес до предметного світу, вміння оперувати поняттям «житло», розрізняти інтер'єри квартири, будинку, сільської оселі та традиційного українського житла.

Матеріал: предметні картки із зображенням сільської хати, багатоповерхового будинку, приватного будинку та старовинної української оселі, розрізані на 6 частин різного розміру; аркуші паперу із зображеними контурами сільської хати, багатоповерхового будинку, приватного будинку та старовинної української оселі.

Хід гри. Дитині пропонується в окресленому на аркуші паперу контурі викласти із частин відповідну картинку із зображенням сільської хати, багатоповерхового будинку, або старовинної української оселі. Дитина порівнює будівлі, знаходить спільне і відмінне.

Дидактична гра «Добери предмети»

Мета: Вміти визначати призначення кожного з предметів та вибрати той, який знадобиться в театрі, пояснити свій вибір.

Ігрова дія: Розглядання малюнків та пояснення свого вибору.

Хід гри. Діти розглядають запропоновані малюнки і вибирають ті, на яких зображені предмети, що знадобляться у театрі і чому.

Дидактична гра «Збираємося до театру»

Мета: Закріпити знання про одяг, який слід одягати в театр та вміти пояснювати свій вибір.

Ігрова дія: Розглядання запропонованих малюнків та пояснення свого вибору.

Хід гри: Дітям пропонується розглянути картинки із зображенням на них одягом. Вибрати той, в якому можна йти до театру та пояснити чому.

Дидактична гра «Знайди двері»

Мета: Закріпити знання дітей про характерні ознаки, що вказують на певні театральні професії.

Правила гри: Дітям пропонується картки із зображенням дверей, на яких намальовані картинки, що вказують на певну театральну професію. Біля кожної з дверей стоїть дівчинка, яка тримає предмет, який характеризує її професію. Необхідно лініями правильно з'єднати зображення дівчинки та двері, в яку вона повинна зайти.

Ігрова дія: Ігровою дією є вміння правильно визначити за характерними предметами, до якої з професій належить зображення дитини.

Дидактична гра «Хто я»

Мета: Уточнити уявлення дітей про театральні професії. (Гример, художник, костюмер та ін.)

Правила гри: Діти стоять у колі. Вихователь – ведучий (далі – дитина) стоїть у колі та описує працю одного із працівників театру: «Я люблю малювати. У мене багато різних кольорових олівців, паперу. Я можу намалювати великі дерева, сонце, хмари. Отже, хто я?» Наприкінці розповіді ведучий виразно (запитливо) дивиться на когось із дітей. Дитина, на яку виразно подивився ведучий, відгадує і називає професію. Якщо завдання виконано правильно, той, хто відгадав, стає в коло та продовжує гру.

Ігрова дія: Ігровою дією є вміння емоційно розповідати про театральні професії, а також виразно дивитися, використовуючи різний вираз очей, брів, рота, тобто міміки.

«Діти, що можна сказати про різні театральні професії? Так, тільки завдяки загальній праці працівників у театрі створюється вистава.»

Дидактична гра «А що, коли б...?»

Мета: вчити дітей висловлювати будь-які, навіть найнесподіваніші припущення, щоб знайти компромісний варіант розв'язання проблеми; розвивати уяву, кмітливість, пам'ять, мовлення.

Діти, зацікавленні викладати найрізноманітніші пропозиції, вельми охоче фантазують. Наприклад, їм пропонують поміркувати; «А що, коли б цуценята повибігали з двору? А що,

коли б господарі не доглядали собаку з цуценятами? А що, коли б господар не збудував собачої будки? тощо».

Придумати до казки «Колобок» кілька варіантів щасливого закінчення, щоб Колобка не з'їла хитра Лисиця. Аналогічно поміркувати над тим, як могли б урятуватися й інші казкові герої: Півник, козенята, Царівна тощо.

Дидактична гра «Скринька, повна казок»

Дидактичні цілі: ознайомлювати дітей з жанровими особливостями казки; навчити робити елементарний аналіз структури казки за системою Проппа; дати уявлення про композиційну побудову казки: зачин, розв'язка, кінцівка, вчити виділяти казкові елементи, ознайомити з картами Проппа.

Розвивальні цілі: закріплювати вміння відтворювати по пам'яті зміст знайомих казок.

Дидактична гра «Перекручування казок»

Виховні цілі: виховувати у дітей інтерес до усної народної творчості.

Дидактична вправа «День народження казки»

Дидактичні цілі: ознайомлювати дітей з функціональними особливостями системи Проппа; аналіз казки «Котик і Півник».

Розвивальні цілі: формувати у дітей вміння керувати процесами творчості, вчити створювати казку з допомогою опори – карт Проппа.

Творчі цілі: розвивати у дітей навички словесне творчості.

Дидактична гра «Біном фантазії»

Виховні цілі: виховувати у дітей почуття дружби товаришкості.

Завдання Барви поетичного слова (О Пчілка «Як швидко літо промайнуло»).

Дидактичні цілі: закріплювати вміння розрізняти вірш як жанр твору; далі ознайомлювати з особливостями поетичного слова, вчити виділяти засоби художньої виразності.

Розвивальні цілі: розвивати чуття ритмічно-звукового віршування; формувати у дітей вміння розмірковувати, оцінювати, порівнювати.

Творчі цілі: розвивати словесну творчість дітей на основі використання прийому «лимерика».

Виховні цілі: виховувати любов до поезії, вчити милуватись поетичними картинками природи, виховувати любов до поетичного слова.

Завдання Етична бесіда про чесність і правдивість

Дидактичні цілі: уточнити і узагальнити уявлення дітей про чесність, правдивість; учити оцінювати поведінку героїв, товаришів та свою власну.

Розвивальні цілі: розвивати вміння вести бесіду, формувати навички ведення відкритого діалогу.

Творчі цілі: розвивати творче мислення на основі прийомів «Що було б, якби...», «Книга помилок».

Виховні цілі: виховувати чесність, правдивість (основа – оповідання «Добре слово» В. Сухомлинського).

Завдання Чудові казкові подарунки (українська народна казка «Івасик-Телесик»).

Дидактичні цілі: навчати дітей створювати казку за опорними схемами. Розробити з дітьми можливі варіанти функції «чудові подарунки»; аналіз будови української народної казки «Івасик-Телесик», виділення композиційних елементів казки.

Розвивальні цілі: розвивати аналітичні здібності дітей; ознайомлення з прийомом РТУ «Казка-калька».

Творчі цілі: вдосконалювати навички словесної творчості дітей.

Дидактична гра «Зашифрований лист»

Виховні цілі: виховувати любов до народних казок і української культури.

Завдання Читаємо і розповідаємо комікси

Дидактичні цілі: навчати дітей знаходити і розпізнавати в змінних ситуаціях персонажі, вміти наділяти їх певним характером, голосом; вчити пізнавати місце дії.

Розвивальні цілі: спонукати дітей аналізувати і синтезувати, класифікувати, робити висновки.

Творчі цілі: розвивати фантазію, гру уяви.

Виховні цілі: виховувати почуття гумору, створювати емоційний настрій дітей.

Завдання У гості до казки. Читання української народної казки «Корабель, що літає».

Дидактичні цілі: вчити дітей уважно слухати і запам'ятовувати зміст казки, вміння виділяти жанрові і художні особливості казки.

Розвивальні цілі: формувати аналітичні здібності дітей; вправляти дітей у вмінні складати план розповіді, малювати опорні схеми, вчити переказувати казку за опорою.

Творчі цілі: розвивати творчу уяву і фантазію дітей, Сюрреалістичні ігри за мотивами казки «Корабель, що літає».

Завдання Подорож у світ казки (українські народні казки «Котигорошко» і «Кривенька качечка»).

Дидактичні цілі: закріплювати знання дітьми українських народних казок.

Розвивальні цілі: ознайомити з прийомами фантазування; вчити використовувати прийоми фантазування під час створення своїх казок.

Дидактична гра «Салат із казок»

Творчі цілі: формувати у дітей вміння застосовувати театральні прийоми обігравання казкових героїв (міміка, жести, пантоміма) під час розповіді своїх історій.

Виховні цілі: виховувати емпатичне ставлення до людей (здатність уявити себе на місці іншого, співпереживати).

Заучування «Зимового вірша»

Дидактичні цілі: учить дітей виразно читати вірш, визначати засоби емоційної виразності твору.

Розвивальні цілі: удосконалювати вміння відчувати поетичність віршування, образну пам'ять,

Творчі цілі: пробудити творчу уяву дитини, бажання поетично висловлюватись шляхом складання свого вірша на основі підбору рими.

Виховні цілі: вчити дітей милуватись поетичними картинами зимової природи.

В. Сухомлинський, етична бесіда «Будь чуйним і уважним»

Дидактичні цілі: уточнити уявлення дітей про моральні поняття – чуйність, уважність, ввічливість; учить правильно вживати ці слова у мові.

Розвивальні цілі: розвивати вміння аналізувати ситуацію, мислити, доводити думку в міркуванні до кінця.

Творчі цілі: розвивати творче мислення на основі використання прийомів «Чарівні слова», «Моральне завдання», «Книга помилок».

Виховні цілі: вчити правильно оцінювати поведінку героїв літературних творів, товаришів та свою; виховувати чуйність, уважність, ввічливість.

Смішинки для Маринки

Дидактичні цілі: ознайомити дітей з українським народним гумором для дітей. Дати поняття про український народний гумор; ознайомити з видами гумористичних творів (небилиці, смішинки, дражнилки, байки, гуморески); вчити розпізнавати гумористичні твори, розуміти їх значення для створення гарного настрою..

Розвивальні цілі: розвивати у дітей бажання сміятися разом з автором гумористичного твору (українським народом) над негативними явищами, бачити в них смішне, вчити робити висновки.

Виховні цілі: виховувати життєрадісність, оптимізм, позитивні емоційні почуття.

Пишемо сценарій, або «Що було далі». Читання української народної казки «Козак Мамалига».

Дидактичні цілі: далі вчити дітей аналізувати знайому казку, відтворювати її зміст за планом вихователя.

Розвивальні цілі: вчити дитину спостерігати, мислити, уявляти.

Творчі цілі: заохочувати дітей уявно розширити рамки казки, продовжити життя її героїв, спонукати дітей до колективної словесної творчості, відтворити в малюнках-кадрах новостворений сюжет казки; підтримати інтерес дітей до складання своєї розповіді за малюнком,

Виховні цілі: виховувати хоробрість, наполегливість у досягненні поставленої мети.

Казкові імпровізації

Дидактичні цілі: вчити дітей впізнавати і відтворювати сюжет знайомої казки за опорними словами із казки (4-5) та розвивати далі власний сюжет за допомогою уведення «слова з боку».

Творчі цілі: вчити дітей фантазувати, наділяючи знайомі казкові персонажі протилежними, не властивими їм рисами характеру.

Розвивальні цілі: розвивати у дітей бачення причинно-наслідкових зв'язків; формувати вміння відстоювати власну логічну думку на основі риторичного запитання «Що було б, якби» та «Фантастичної гіпотези».

Виховні цілі: виховувати прагнення до фантастичного перетворення відомих речей, існуючого світу

Заучування вірша Л. Костенко «Вербові сережки»

Дидактичні цілі: вчити дітей виразно читати вірш, визначати емоційний настрій твору, добирати рими.

Розвивальні цілі: розвивати мислення, пам'ять, поетичний слух; вміння визначати характер твору.

Творчі цілі: розвивати творчу уяву на основі прийому «Гра слів»; учити створювати уявну картину образу вірша.

Виховні цілі: виховувати любов до природи засобами поетичного слова.

Етична бесіда про дружбу і товаришування

Дидактичні цілі: уточнити і узагальнити уявлення дітей про дружбу між однолітками, старшими людьми; допомогти зрозуміти поняття «дружба», «товаришування».

Розвивальні цілі: розвивати аналітичні здібності, активізувати мислительні операції; формувати вміння оцінювати, порівнювати.

Творчі цілі: розвивати творчу уяву дошкільників на основі використання прийомів «Що було б, якби...», описової гри «Яким має бути мій товариш».

Гра в розповідача

Дидактичні цілі: вчити дітей дотримуватись чіткої композиції, логіки розвитку сюжету під час створення своїх розповідей (дидактична гра «Оживлянка»).

Творчі цілі: ознайомити дітей з майстерністю «входження в образ», використовуючи прийом «Точка зору».

Розвивальні цілі: розвивати у дітей вміння бачити об'єкт чи предмет з боку, аналізуючи його, наділяючи його властивостями живої істоти.

Виховні цілі: виховувати у дітей гуманні почуття: доброту, чуйність, людяність.

Турнір Казкарів – Лицарів Добра

Завдання: виявити кращого знавця казок.

Дидактичні цілі: закріпити знання дітей про структурні та функціональні особливості казки.

Розвивальні цілі: розвивати вміння дітей на основі знань про принципи побудови казки, створювати власні казкові розповіді.

Творчі цілі: заохочувати дітей до використання в розповідях художньо-образних висловлювань, епітетів, метафор, повторів.

Виховні цілі: підводити дітей до розуміння боротьби сил Добра і Зла в світі казки та неминучій перемозі Добра.

Дидактична гра «Музичний годинник»

Мета: виявити знання дітей про жанри музики (пісня, пісня-коласанка, танок, марш); рівень музичної пам'яті (впізнання знайомих творів за мелодією).

Обладнання: «годинник» квадратної форми з однією стрілкою. По периметру годинника розташовані прозорі кишені, у які вкладають картинки із зображеннями-символами різних жанрів музики .

Методика проведення гри: Лунає музика. Дитина згадує, як називається цей музичний твір, потім визначає, який це твір за жанром, та повертає стрілку до відповідної картинки.

Дидактична гра «Чарівна музична квіточка»

Мета: перевірити вміння дітей визначити характер, темп та динаміку музичного твору, використовувати в мовленні музичні терміни.

Обладнання: квітка із прозорими кишенями на пелюстках, у які вкладають предметні картки із зображеннями сонечка, хмарки, дощу, маленьких та великих дзвоників, метелика, літака, ракети тощо.

Методика проведення гри. Музичний керівник пропонує дитині уважно прослухати музику та знайти картинку, яка відповідає характеру музики. Дитина, прослухавши музику, вибирає картинку, вкладає в кишеню на пелюстці чарівної квіточки та розповідає про характер та засоби виразності музичного твору.

Дидактична гра «Різноколірні кубики»

Мета: виявити знання дітей про структуру музичного твору, вміння виділяти вступ та закінчення твору, визначити, скільки частин має твір (2 чи 3).

Обладнання: 8 кубиків; чотири сторони кожного кубика розфарбовані в різні кольори (червоний, синій, жовтий, зелений) для позначення різних структурних частин музичного твору. На дві сторони кубика наносять значки: прямокутник, який позначає музичний вступ, кружечок – закінчення.

Методика проведення гри. 1 етап. Педагог виконує п'єсу, яка містить три частини, де перша та третя повторюються, а друга – контрастна за характером. При повторному виконанні п'єси дитині необхідно викласти кубики так, щоб верхні сторони першого та третього кубика були однакові за кольором, а в другого – інша.

2 етап. Педагог виконує п'єсу. Якщо п'єса має вступ, то спочатку дитині необхідно викласти кубик, на верхній стороні якого є прямокутник, потім викласти стільки кубиків скільки частин має п'єса. Якщо є музичне закінчення, то останнім треба покласти кубик, на верхній стороні якого є кружечок.

Дидактична гра «Чия хатка?»

Мета: виявити вміння дітей розрізняти контрастні звучання та відтворювати їх.

Обладнання: великий, середній та маленький дзвіночок.

Методика проведення гри. Педагог пропонує дитині показати, як нявкає кіт (низький звук), кицька (дещо вищий звук) чи кошенята (високий звук). Запитує в дітей, хто може нявкати – кіт, кицька або кошеня, коли звучить великий дзвіночок, середній та маленький.

Діти присідають за стільчиками – «хатками», які розставлені по колу на великій відстані один від одного. Педагог каже Куди ж наш Микола (наша Оленка) піде?

Туди, де муркоче кіт,
Або туди, де співає кішка,
А може, туди, де спросоння,
Солодко нявчить кошеня?

Дитина, яку назвав педагог, проходить уздовж стільців, стукає по одному із них і питає: «Хто в хатинці живе ?» У цей час педагог дзвонить у дзвіночок, а той, хто сидить за стільцем, «нявкає», відтворюючи, залежно від висоти звучання дзвіночка, голос kota, кішки або кошенята. Ведучий з'ясовує, чи правильно дитина відтворила звук та займає «хатку».

Дидактична вправа «Спів по фразах»

Мета: перевірити якість виконання дітьми знайомих пісень, уміння правильно впізнавати пісню та інтонаційно правильно передавати у співах її мелодію.

Методика проведення вправи. 1 етап. Педагог пропонує дитині прослухати по черзі декілька знайомих мелодій пісень, дитині необхідно згадати назву твору або якусь фразу із пісні.

2 етап. Педагог пропонує дитині проспівати знайому пісню за музичними фразами, виявляючи особливості вокальних навичок співати виразно, без напруження, плавно, легким звуком, чітко артикулюючи слова

Дидактична гра «Музична драбинка»

Мета: визначити вміння дітей сприймати та розрізняти послідовність у трьох, чотирьох, п'яти ступенях ладу.

Обладнання: два комплекти карток. Один комплект із сходинками, другий – із кольоровими кружечками.

Комплект із сходинками:

На 1 картці намальовані три сходинки вгору;

На 2 – три сходинки вниз;

На 3 – чотири сходинки вгору;

На 4 – чотири сходинки вниз;

На 5 – п'ять сходинок вгору;

На 6 – п'ять сходинок вниз.

Комплект із кольоровими кружечками:

1 картка – три кружечки одного кольору, які розташовані зліва направо по косій вгору;

2 – три кружечки, які розташовані вниз по косій.

Аналогічно виготовлені картки із чотирма, п'ятьма кружечками.

Методика проведення гри. Картки зі сходинками роздають дітям. Картки із кружечками у педагога. Він показує дітям по черзі картки із кружечками, діти знаходять, у кого картка з відповідними сходинками, та співають послідовно відповідні звуки. Послідовність звуків можна також програвати на металофоні.

Дидактична вправа «Веселий концерт»

Мета: перевірити вміння дітей співати в ансамблі: разом з усіма починати і закінчувати пісню, співати помірно – голосно й тихо та в різних темпах.

Методика проведення вправи. Педагог пропонує невеликій групі дітей виконати знайому пісню із супроводом чи без нього.

Дидактична гра «Гра – опера»

Мета: перевірити здібності дітей щодо вокальної імпровізації, звуконаслідування.

Методика проведення гри. Музичний керівник співає запитання, дитина повинна проспівати відповідь, або педагог співає початок музичної фрази, а дитина повинна придумати її закінчення, проспівати як пташка, як тваринка, як машина тощо.

Дидактична гра «Музичні кола»

Мета: виявити рівень розвитку ритмічного слуху, вміння відтворювати ритмічний малюнок різними засобами.

Обладнання: різноколірні круги (круг, поділений навпіл; круг поділений на три рівні частини; круг поділений навпіл, одна з половин поділена на дві рівні частини; круг поділений навпіл, одна з половин поділена на три рівні частини).

Методика проведення гри. Педагог показує дітям один із кругів. Відповідно до малюнка діти повинні поплескати, проспівати чи протупати відповідний ритм. Наприклад, якщо на малюнку три рівних частини, треба зробити три рівні за довжиною оплески.

Дидактична вправа «Штрихи в музиці»

Мета: перевірити вміння дітей виконувати основні види рухів, змінювати рухи зі зміною музичного супроводу.

Методика проведення вправи. Діти рухаються по колу під музику. Під час «легато» – йдуть по колу, під час «стакато» – роблять підскоки на двох ногах із просуванням вперед. Під час зміни темпу змінюється характер руху. Із прискоренням діти переходять на біг, з уповільненням – йдуть приставним кроком уперед. Музичний супровід і відповідні до нього рухи можна змінювати.

Дидактична гра «Котилася торба»

Мета: перевірити вміння дітей виконувати танцювальні рухи: крок польки; змінний крок; приставний крок із присіданням, крок із притупуванням; боковий галоп, бігунець, колупалочка тощо; вміння відтворювати характер танцю, ритмічний малюнок.

Обладнання: невелика яскрава торбинка.

Методика проведення гри. Діти стоять по колу та передають торбинку зі словами:

Котилася торба

З високого горба.

Кому торба попаде,

Той таночок заведе.

Дитина, у якої залишилася торбинка, виходить у середину кола та виконує під музичний супровід знайомі танцювальні рухи.

Дидактична гра «Упізнай, хто це?»

Мета: перевірити здатність дітей створювати музично-ігрові образи.

Обладнання: картки із зображенням різних казкових героїв.

Методика проведення гри. Дитина бере картку із зображенням, показує музичному керівникові. Він добирає мелодію відповідно до характеру персонажа з народної, класичної або сучасної музики, програє її. Дитина спочатку рухами передає ігровий образ так, щоб інші діти могли впізнати героя, який був зображений на картинці, а потім придумує під музику танок для героя.

Дидактична гра «Відгадай, на чому граю»

Мета: виявити здібності дітей у розрізненні на слух за тембром звучання музичні інструменти (цимбали, фортепіано, скрипка, флейта, сопілка).

Обладнання: магнітофон, аудіо запис звучання музичних інструментів, картки із зображенням музичних інструментів.

Методика проведення гри. Педагог по черзі включає запис звучання різних інструментів, а дитині необхідно відгадати, на якому музичному інструменті грає музикант.

Дидактична вправа «Спробуй повторити»

Мета: виявити рівень володіння дітьми прийомами гри на дитячих музичних інструментах (правильно витратити дихання, граючи на тріолах, дудочках; знаходити зручну аплікатуру, гаючи на клавішних; приглушувати звучання тарілок, трикутників; правильно тримати руки, граючи на бубні, барабані, струшуючи маракасами, кастаньєтами), вміння добирати на слух ритмічний малюнок добре знайомих пісень.

Обладнання: дитячі музичні інструменти (металофон, трикутник, цитри, барабан, бубон, тріола, дудочка, маракаси, кастаньєти), лялька.

Методика проведення гри. Дитині пропонують навчити ляльку грати на дитячих музичних інструментах (цитра, металофон, дудочка тощо). Під час «навчання» ляльки дитина показує свої навички гри на музичних інструментах.

Дидактична вправа «Оркестр»

Мета: виявити рівень умінь дітей грати в ансамблі, слухати один одного та музичний супровід дорослого.

Методика проведення вправи. Дітей об'єднують у групи. Одна із груп виконує невеличку п'єсу в оркестрі для інших дітей. Інші групи намагаються повторити цю п'єсу в своїй групі.

Дослідницька лабораторія «З бабусиною скрині»

Мета: Називати український національний одяг, матеріал з якого виготовляється одяг, види рушників, що означають різні кольори на вишивці, їх символічне значення, розрізняти рушники за їх призначенням: оберіг, обрядові, родинні, утирачі, грайлики; Виховувати інтерес і повагу до народних традицій.

Матеріал: український одяг, рушники.

Дидактична гра «Що переплутав художник»

Мета: Виявляти неточності в малюнках художників. Розбіжності з реальним. Виховувати вміння відстоювати свою думку.

Матеріал: жартівливі малюнки художників.

Розвиваюча гра «Якого майстра робота?»

Мета: Порівнювати та групувати вироби народно-прикладного мистецтва, виявляти допитливість кому з майстрів воно належить (вишивальниці, ткалі, гончарниці). Розвивати творчий інтерес, виховувати повагу до майстрів народно-прикладного мистецтва.

Матеріал: Ілюстрації виробів різних майстрів.

Студія мистецтв

Мета: наслідування мистецьких зразків образотворчих, музичних, танцювальних, театральних.

Дидактична гра «Хто я?»

Мета: Вміти зображати за допомогою пантоміми книжних героїв.

Матеріал: картинки персонажів казок.

Дидактична гра «Назви елементи живопису»

Мета: закріпити знання про елементи які використовуються в живопису (мазки, лінії, крапки). Орієнтуватися у видах живопису.

Матеріал: картки із зображенням різних елементів живопису.

Клуб знавців «Який жанр»

Мета: Розрізняти літературні та фольклорні твори (казка, оповідання, вірш, легенда). Розвивати пам'ять, мислення. Виховувати пізнавальний інтерес до літератури.

Матеріал: літературні твори різних жанрів.

Розгляд альбому «Наші свята»

Мета: Поглиблювати знання про народні свята та обряди, називати свята. Виховувати повагу і цікавість до народних традицій.

Матеріал: альбом «Українські народні свята»

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Дидактична гра «Розподіли транспорт»

Мета: виявити знання дітей про транспорт, його види, призначення та особливості пересування.

Матеріал: картинки із зображенням різних видів транспорту в залежності від призначення (спеціальний, пасажирський, вантажний, легковий) та особливості пересування (наземний, водний, повітряний); білий аркуш із зображенням неба у верхній частині, води – у нижній, землі – посередині.

Хід гри. Дитині пропонуються картинки із зображенням різного виду транспорту та білий аркуш із зображенням неба у верхній частині, води – у нижній, землі – посередині. Дитина повинна назвати транспорт, зображений на картинках, розподілити картинки у залежності від призначення транспорту та розташувати на аркуші відповідно до способу пересування, пояснити свій вибір.

Дидактична гра «Що кому потрібно для роботи?»

Мета: виявити знання дітей про працю дорослих, найпоширеніші професії.

Матеріал: сюжетні картинки із зображенням трудової діяльності людей різних професій; предметні картинки, на яких зображені знаряддя та предмети праці людей (лікар – термометр, білий халат, фонендоскоп; фермер – трактор, лопата, сівалка; водій – кермо, різні машини; кравець – клаптики тканини, ножиці, наперсток; листоноша – сумка з листами; будівельник – кельма, цегла; продавець – касовий апарат; пральня – пральна машина, пральний порошок; кухар – м'ясорубка, ніж, каструля; вчитель – указка, дошка; художник – фарби, пензлі, мольберт; програміст – комп'ютер).

Хід гри. Діти підбирають предметні картинки із зображенням знарядь та предметів праці людей, необхідних для людей тих професій, що зображені на сюжетних картинках.

Дидактична гра «Хто куди піде?»

Мета: виявити вміння дітей орієнтуватися в предметному довкіллі за межами житла, розрізняти споруди закладів соціального та громадського походження та складає невеличкі розповіді про кожен заклад.

Матеріал: ілюстрація із зображенням дитсадка, школи, магазину, стадіону, лікарні; предметні картки із зображенням дитини, школяра, спортсмена, лікаря, покупця.

Хід гри. Дитині пропонується «провести» персонажів предметних картинок до відповідних закладів:

дитсадок – дитина;
школа – школяр;
магазин – покупець;
стадіон – спортсмен;
лікарня – лікар.

Дидактична гра «Маленька дитина у великому Світі»

Мета: вчити вирізняти знайомих людей з – поміж інших як таких, які добре знають один одного (друзі, товариші, сусіди, співробітники батьків, працівники дошкільного закладу тощо), привітно вітатися. Усвідомлює, що знайомі можуть бути як серед дорослих, так і дітей. При зустрічі впізнає знайомих, так і дітей. При зустрічі впізнає знайомих, із власної ініціативи чи у відповідь на звернення виявляє готовність і здатність доброзичливо спілкуватися з ними. Викликати бажання оволодіти нормами побудови добрих взаємин, передбачати наслідки негативних дій, попереджати і вирішувати конфлікти, домовлятися, прагнути бути добрим виконавцем і лідером, прагнути бути добрим виконавцем і лідером ;оволодіти правилами поведінки в сім'ї, у дитячому садку, дворі, транспорті, на вулиці, в театрі, у парку.

Матеріал: фломастери, олівці, папір із зображенням багатопверхового будинку.

Хід гри. Перед дітьми стоїть завдання намалювати себе у віконечку на даху, своє найближче оточення на першому поверсі, людей, що краще знаєш на другому поверсі (вихователів, помічників вихователів та інших), на третьому поверсі зовсім мало знайомих людей, проте з якими приходиться спілкуватися. Потім вони розповідають як слід спілкуватися з знайомими та незнайомими людьми.

Дидактична гра «Квітка прав дорослих і малих »

Мета: Розширити знання про те що доросла людина володіє професією, має роботу, сім'ю, виховує дітей, турбується про своїх батьків. Вчити виявляти повагу до дорослих. Усвідомлювати свою залежність від старшого покоління, приймає опіку. Вчити бути відкритими для контактів з дорослими людьми різного віку, статі, національності, соціального статусу. Виховувати повагу до дорослих у зверненнях до них і власних діях виявляти повагу, готовність допомагати, а також з повагою ставиться до людей похилого віку. Прагнути бути схожою на рідних та авторитетних дорослих.

Матеріал: ілюстрація з зображенням квітки, фломастери, олівці.

Хід гри. Перед дітьми стоїть завдання в серединці квітки намалювати себе або іншого дорослого (тата, маму, вихователя) а на пелюстках намалювати схематично їх права та обов'язки.

Дидактична гра « Я – тато, я – мама»

Мета: вчити дітей розуміти зміст понять «сім'я», сімейні традиції (склад, ознаки: спільне проживання, взаємна турбота, любов, доброзичливість, сімейні обов'язки, збереження сімейних традицій). Розвивати логічне мислення, мовлення, увагу, спостережливість. Виховувати повагу до рідних людей.

Матеріал: великі картки із зображенням тата і мами і до них по 4 маленькі сюжетні картки.

Хід гри. Вихователь пропонує дітям розглянути картки із зображенням тата і мами, розказати про них. Потім діти підбирають маленькі картки з діями, що виконують тато і мама. Складають про них розповідь.

Дидактична гра «Я – хлопчик, я – дівчинка»

Мета: вчити дітей орієнтуватись в ознаках своєї статевої належності. Формувати уявлення про основні ознаки хлопчика, дівчинки, називати спільне та відмінне в їхній зовнішності. Формувати у хлопчиків уявлення про те, що вони – майбутні чоловіки. Вчити брати на себе складні, цікаві, але необхідні обов'язки, доручення. Виховувати силу, витривалість, уміння долати труднощі, досягати мети, бути спокійним, розсудливим, поважно поводитись з дівчатками, дорослими жінками. Формувати у дівчаток уявлення про те, що вони – майбутні жінки. Виховувати дбайливість, ніжність, чуйність, лагідність, бажання бути привабливою. Розвивати зв'язне діалогічне мовлення, уяву, мислення. Виховувати повагу до протилежної статі.

Матеріал: по 2 великі сюжетні ілюстрації і до них по 4 маленькі сюжетні ілюстрації.

Хід гри. Вихователь пропонує дітям розглянути 2 сюжетні ілюстрації з хлопчиком і дівчинкою, розказати про них. Потім діти підбирають маленькі сюжетні ілюстрації з діями, притаманними для хлопчиків і діями, притаманними для дівчаток. Розповідають про них.

Дидактична гра «Рідний, знайомий, чужий».

Мета: навчити дітей відрізнити знайомих людей з поміж інших. Усвідомлювати, що знайомі можуть бути як серед дорослих, так і дітей. Розвивати знання про те, що чужі це люди, які між собою не знайомі. Поводитись з ними обачно, стримано, чемно. Закріпити знання про те, що рідні люди – це родина яка об'єднує усіх родичів матері і батька. Виявляти до них чуйність і уважність. Виховувати доброзичливе ставлення до людей.

Матеріал: картки із зображеннями різних ситуацій, фотографії (світлини) людей.

Хід гри. Розкласти перед дітьми картки із зображеннями різних ситуацій. Запропонувати дітям покласти зелені кружечки на картки де герої діють вірно і червоні де герої діють не вірно.

Дидактична гра «Чужі люди»

Мета: закріпити знання дітей про поняття «чужі люди» та свою поведінку по відношенню до них. Формувати у дітей знання про правила безпечної поведінки до чужих людей стосовно себе. Вчити дітей правилам поведінки з ними, вміння виходити з критичних та загрозливих ситуацій. Розвивати у дітей логічне мислення, спостережливість, самозбереженість, навички комунікативності.

Матеріал: ілюстрації до сюжетних казок, де герої попадають в різні життєві ситуації; картки із зображенням людей в різних образах та ситуаціях; набір карток до дидактичної гри «Чужі люди».

Хід гри. Вихователь пропонує розглянути та обговорити ситуації, які зображені на малюнках.

Дидактична гра «Що необхідно немовляті, дошкільняті, школяру»

Мета: закріпити знання дітей про те, що всі люди проходять певний період від немовляти до школяра, що кожний період потребує певної уваги та турботи до дорослого. Формувати знання про те, що на кожному етапі розвитку дитина потребує певний набір необхідних речей, які допоможуть у розвитку та вихованні дитини. Удосконалювати знання дітей про певні речі та призначення. Розвивати у дітей асоціативне мислення, вміння встановлювати предметно – наслідкові зв'язки. Виховувати зосередженість.

Матеріал: картки розділені на дев'ять квадратів по 3 картки на кожен віковий період, де зверху зображено людину певного вікового періоду.

Роздатковий матеріал: по 10 карток із зображенням різних предметів, які відносяться до певного вікового періоду.

Хід гри. Учасникам слід на свій вибір відібрати картки, які б відносилися до даного періоду і заповнити ними квадрати, обґрунтувати відповідь.

Дидактична гра «Народи світу»

Мета: формувати в дітей усвідомлення про те, що Земля – спільна домівка народів світу. Ознайомлювати з особливостями зовнішнього вигляду інших народів (колір шкіри, очей, волосся). Учити вирізняти Прапор та Герб України з-поміж символів інших держав.

Розвивати допитливість, пам'ять, увагу. Формувати свідоме прагнення жити в мирі з представниками інших націй. Виховувати толерантність, патріотизм.

Матеріал: зображення державних символів України та інших країн світу (5-6), дітей різних рас, ляльки у національних костюмах.

Хід гри. Вихователь пропонує дітям розглянути картки з зображенням державних символів (дітей різних рас чи ляльок). Діти повинні назвати національність та пояснити свій вибір.

Дидактична гра «Що погано, а що добре»

Мета: поглибити знання дітей про моральні якості такі як доброта, вдячність. Збагачувати внутрішній світ дітей позитивними емоціями. Вправляти в умінні правильно виражати свої почуття. Розвивати вміння дітей оволодівати адекватними формами прояву своїх почуттів у спілкуванні. Виховувати у дітей бажання бути приємними людьми, бажання творити добро, добрі вчинки, бути доброзичливими, щирими, проявляти співчуття, доброту, піклування. Акцентувати увагу дітей на їхніх позитивних рисах, а не на недоліках.

Матеріал: картки з зображенням хороших та поганих вчинків.

Хід гри. Діти об'єднуються в пари. Кожна з пар отримує картку, де зображені погані чи позитивні вчинки. Дітям пропонується оцінити вчинок героїв.

КРИТЕРІЇ РІВНЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У ПРИРОДНОМУ ДОВКІЛЛІ»

Високий рівень – знання носять узагальнений систематичний характер. Дитина характеризує суттєві ознаки, впевнено відповідає на запитання, розглядає об'єкти (явища) цілісно); здатна до узагальнень, класифікації, виявлення об'єктивних зв'язків усередині групи об'єктів або явищ; може пояснити закономірності, що існують в природі, впевнено наводить приклади.

Достатній рівень – наявний достатній обсяг фактичних знань. Дитина обґрунтовує свої дії, простежується системність і узагальнення. Дитина встановлює деякі зв'язки і залежності, може пояснити їх; уміє аналізувати явища природи, виділяє в них суттєве. Відповідає на запитання; наводить приклади.

Середній рівень – наявний достатній обсяг фактичних знань, але вони не систематизовані. Дитина робить спроби обґрунтувати свої дії, але при цьому системність і узагальнення знань простежуються слабо. Дитина здатна встановити деякі зв'язки і залежності, проте не завжди може пояснити їх; уміє аналізувати явища природи, виділяє в них суттєве, використовуючи підказку вихователя.

Низький рівень – дитина має невеликі за обсягом, неточні знання. Відповідає невпевнено, надовго замислюється; за допомогою підказки або навідних запитань дає неповну відповідь; не вміє виділяти суттєве в явищі, не здатна до встановлення зв'язків і залежностей.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ГРА ДИТИНИ»

Конструкторсько-будівельна діяльність

Високий рівень розвитку – В (обдарована дитина): дитина виявляє великий інтерес до роботи з різними видами конструкторського матеріалу, самостійно аналізує, порівнює, виокремлює основні складові конструкції, створює роботи за умовою, задумом, володіє різними способами конструювання, проявляє творчість у оздобленні виробу, вміє об'єктивно аналізувати свою роботу та роботи однолітків, проводить ігрові дії з власно створеними предметами.

Достатній рівень розвитку – Д (*вище середнього*): дитина виявляє великий інтерес до роботи з різними видами конструкторського матеріалу, самостійно аналізує, порівнює, виокремлює основні складові конструкції, створює роботи за умовою, задумом, проявляє творчість у оздобленні виробу, вміє об'єктивно аналізувати свою роботу та роботи однолітків, проводить ігрові дії з власно створеними предметами.

Середній рівень розвитку – С (*задовільний*): дитина виявляє інтерес до роботи з різними видами конструкторського матеріалу, за допомогою вихователя аналізує, порівнює, виокремлює основні складові конструкції, створює роботи за умовою, схемою, малюнком, проводить ігрові дії з власно створеними предметами.

Низький рівень розвитку – Н (*критичний*): дитина виявляє інтерес до роботи з певним видом конструкторського матеріалу, не вміє аналізувати, порівнювати, виокремлювати основні складові конструкції, створює роботи за допомогою вихователя, проводить ігрові дії з створеними предметами.

Сюжетно – рольова гра

Високий рівень розвитку – В (*обдарована дитина*): дитина розуміє, що гра має сюжет, ініціює, обирає, підтримує та вибудовує різні сюжети, розгортає ігровий задум, творчо застосовує набуті знання про професію, відтворює характерні особливості професії, дотримується правил гри і вдало використовує предметно – ігрове середовище для реалізації ігрових задумів, орієнтується в дорожній ситуації, дотримується правил дорожнього руху, виконує правила гри, оцінює свою поведінку та поведінку інших учасників гри; усвідомлює себе активним учасником ігрової діяльності. завжди бере на себе головну роль. Домагається визнання іншими дітьми своїх успіхів, визнає якісне виконання ролі іншими. Узгоджує у ході гри свої та інших дітей бажання і можливості. Усвідомлює що в грі є обов'язки: діяти згідно з правилами, справедливо розподіляти ролі та іграшки, узгоджує особистісні інтереси з груповими. Самостійно визначається із сюжетом гри, засобами виразності, змістом ігрових дій, вибором іграшок. Відповідально ставиться до обов'язків пов'язаних із роллю. Виявляє творчість, імпровізацію, пропонує оригінальні ідеї для покращення гри. Обирає для гри безпечне місце та атрибути. Знає усно працівників по імені та по-батькові, знає їх обов'язки. Знає назву дитсадка, групи, називає адресу де він знаходиться. Легко орієнтується на території дитсадка, знає де знаходяться ігрові майданчики інших груп. Легко орієнтується у приміщенні дитсадка. Називає ім'я і прізвища дітей із своєї групи. Обізнана з віковими групами дітей дошкільного віку у навчальному закладі (молодша, середня, старша) усвідомлює, що групи об'єднують спільні цінності, щирість та відвертість стосунків, довіра, певні поведінкові норми, прихильне ставлення один до одного.

Дитина знає і розуміє зміст поняття «сім'я», «родина», «сімейні традиції». Знає, що батьки це найрідніші люди, які доглядають, виховують, люблять своїх дітей, турбуються про їх майбутнє, забезпечують їм гідне співіснування. Знають, що брати і сестри – це діти, які народилися в одній сім'ї, мають одних батьків, рівні з нею права на любов та опіку батьків, житло, майно. Дитина вміє встановлювати, регулювати, підтримувати доброзичливі, дружні стосунки з ними, ставиться до них з любов'ю, вміє вдало виходити та злагоджувати різні ситуації; слухати, поважати старших, опікуватись меншими. Знає ким доводяться дідусі та бабусі по відношенню до її батьків. Вміє самостійно встановлювати норми поведінки та правила співжиття по відношенню до них. Знає обов'язки кожного члена сім'ї, виконує свої, дотримується правил сімейного співжиття. Розуміє ступінь спорідненості з іншими родичами по відношенню до її батьків та неї самої. Бере активну участь у спільних родинних святах, зустрічах, розвагах тощо; проявляє інформованість, ініціативність, креативність, фантазію, самостійність, вміє бути ненав'язливою, з розумінням ставиться до інших членів родини. Знає де і ким працюють її батьки, найближчі родичі. Проявляє інтерес до їх професій, їх значимість по відношенню соціального життя.

Вміє визначати задум, рольові дії. Реалізовує зміст в ігрових діях, проявляє своє ставлення до ролі, свої ігрові дії спрямовує на партнерів по грі. Вміє розподіляти та називати

ролі, контролює чітко дотримання правил гри, не порушує свої. Активно користується рольовим мовленням.

Достатній рівень розвитку – Д (*вище середнього*): дитина розуміє, що гра має сюжет, ініціює, обирає, підтримує та вибудовує різні сюжети, розгортає ігровий задум, творчо застосовує набуті знання про професію, відтворює характерні особливості професії, дотримується правил гри і вдало використовує предметно-ігрове середовище для реалізації ігрових задумів; орієнтується в дорожній ситуації, дотримується правил дорожнього руху, виконує правила гри; дитина розуміє що вона відвідує дитсадок для того щоб спілкуватися з однолітками, здобувати знання, рости здоровими. Знає по імені і по батькові всіх працівників закладу, їх обов'язки. Знає назву садочка та своєї групи, імена дітей. Бере активну участь у святах, зустрічах, проявляє інформованість, ініціативність, креативність, організованість, самостійність. Вміє розподіляти та називати ролі, не порушує правил гри, може самостійно запропонувати нове правило для ефективного перебігу гри. Активно користується рольовим мовленням. Раціонально використовує предметно-ігрове середовище для реалізації ігрових задумів.

Усвідомлює зміст понять «сім'я», «сімейні традиції», «родина». Розуміє їх спільне проживання, взаємну турботу, любов, доброзичливість, сімейні обов'язки, повагу та гідне ставлення до членів сім'ї, збереження сімейних традицій. Розуміє, що батьки – найрідніші люди, які доглядають та виховують своїх дітей, ставиться до них з повагою та любов'ю, відгукується на їх звернення, прохання, дотримується порад дорослих. Знає що брати та сестри – це діти народжені в одній сім'ї, встановлює та підтримує доброзичливі стосунки з ними, ставиться до них з любов'ю, дослуховується до старших, опікується молодшими. Знає, що дідусь, бабуся – це батьки тата і мами. Поважає їх, піклується про їх здоров'я, допомагає, не ображає своїми висловами, вчинками, поведінкою. Знає обов'язки кожного члена сім'ї, намагається виконувати свої, підтримує порядок у своєму помешканні, виконує норми сімейного співжиття. Знає, що родина об'єднує всіх родичів мами і тата, усвідомлює ступінь спорідненості. Ініціює підтримання родинних зв'язків, виявляє інтерес до родинних свят, справ. Бере участь у складанні історії роду, веденні родового дерева. Помічає зовнішню та внутрішню схожість. Прагне діяти так, щоб не засмучувати рідних, викликати у них почуття задоволення. Виявляти чуйність, уважність та задоволення, прагне бути причетною до спільних турбот і проблем сім'ї. Обізнана з нормами та правилами сімейного співжиття, виявляє турботу, любов до рідних та членів родини. Виявляє інтерес до професій батьків та близьких родичів, де і ким вони працюють.

Вміє втілювати свій задум під час виконання ролі у спільних іграх. Зміст гри реалізовує у діях, які спрямовані на передачу ставлення до партнера. В одній ролі втілює послідовність та різноманітність ігрових дій. Виконуючу роль бере на себе до початку гри та дотримується її правил. Починає користуватись рольовим мовленням.

Середній рівень розвитку – С (*задовільний*): дитина розуміє, що гра має сюжет, за допомогою вихователя обирає, підтримує та вибудовує різні сюжети, розгортає ігровий задум, застосовує набуті знання про професію бібліотекаря, відтворює характерні особливості професії, намагається дотримуватися правил гри, використовує предметно – ігрове середовище для реалізації ігрових задумів; допускає помилки в орієнтуванні за дорожніми знаками; дитина знає що дитсадок відвідують діти. Їх тут виховують, навчають, оздоровлюють. Знає по імені свою виховательку та помічника вихователя. Орієнтується у своїй групі та на своєму ігровому майданчику.

Під час гри з інтересом спілкується з іншими гравцями. Зміст гри дитина реалізовує у діях з предметами. Ігрові дії виконує послідовно, різноманітно, роль свою дитина називає та реалізовує її в ігрових діях. Правила гри можна порушувати.

Розуміє зміст понять «сім'я», «родина», «сімейні традиції», знає склад сім'ї та її ознаки: спільне проживання, турбота та любов до близьких, повага та гідне ставлення до членів родини. Знає, що найрідніші люди це мама і тато, які виявляють турботу про дитину, люблять і виховують її. Водночас дитина намагається підтримувати норми поведінки в сім'ї,

дослуховується до порад дорослих. Знає, що крім неї у батьків можуть бути ще діти, це рідні брати та сестри, до старших повинні дослухатись, а про менших турбуватись. Усвідомлюють, що дідусь та бабуся є батьками мамі і татові, про яких батьки піклуються, шанобливо ставляться до них чого вимагають і від дитини. Знає, що в сім'ї кожен має свої обов'язки, намагається дотримуватись своїх не порушуючи правил сімейного співжиття. Знає, що крім мамі і тата, братів та сестер можуть бути й інші родичі: тітки та дядьки, які залучаються до проведення спільних свят, святкувань, відвідин і мають родинне відношення до бабусі, дідуся, мамі чи тата, цікавляться родовідним деревом. Мають уявлення про культуру родинних стосунків, правил сімейного етикету, поведінку в гостях та родині. Виявляють чуйність та уважність, намагаються стримувати свої бажання, якщо вони заважають рідним. Ознайомлені з назвами професій, які мають близькі родичі, орієнтуються у їх призначеннях.

Під час гри з інтересом спілкуються з іншими гравцями. Зміст гри дитина реалізовує у діях з предметами. Ігрові дії виконує послідовно, різнотипно, роль свою дитина називає та реалізовує її в ігрових діях. Хоча правил може і не сприймати, але порушення їх помічаються.

Низький рівень розвитку – Н (*критичний*): дитина не розуміє що гра має сюжет, за допомогою вихователя, підтримує та вибудовує різні сюжети, застосовує набуті знання про професію бібліотекаря, не дотримується правил гри; не дотримується правил дорожнього руху, порушує правила гри.

Дитина знає що її приводять до дитсадка рідні, а тут про неї піклуються, доглядають, навчають, виховують. Знає що можна гратися з однолітками іграшками та у різні ігри.

Гра для дитини є більш одноманітною, неясною, визначається інтересом до іграшки, зміст реалізовується у діях з нею, ігрові дії вільні повторювальні, не пов'язані між собою. Ролі дитина не називає, а визначає її іграшкою на даний момент.

Дитина знає, що сім'я складається з мамі і тата, брата чи сестри – це найрідніші люди, це «сім'я», що старші опікуються молодшими, а молодші слухають та поважають старших. Що тато з мамою, дають дитині все необхідне, а дитина має поважати, любити їх. Знає, що крім найближчих родичів є ще дідусі та бабусі, має уявлення, хто вони можуть доводитись її батькам. Дитина знає, що крім найближчих родичів є ще дідусі та бабусі, має уявлення, хто вони можуть доводитись її батькам. Дитина знає, що крім рідних людей є ще тітка та дядько, але усвідомлює ступінь їх спорідненості та ініціює недостатньо підтримання родинних зв'язків. Частково виявляє інтерес до спільних родинних свят, зустрічей, відвідин тощо. Майже не помічає зовнішню та внутрішню схожість і не схожість з рідними. Не проявляє бажання діяти так, щоб не засмучувати своїх близьких та викликати у них почуття задоволення. Дитина має уявлення про культуру родинних стосунків, правила сімейного етикету, норми поведінки в гостях, у родичів, може проявляти вдячність, люб'язність бажання допомогти, турботу. Знає, що батьки працюють на роботі, для досягнення добробуту сім'ї, але не виявляє цікавості до них.

Гра для дитини є більш одноманітною, неясною, визначається інтересом до іграшки, зміст реалізовується у діях з нею, ігрові дії більш повторювальні, не пов'язані між собою. Ролі дитина не називає, а визначає її іграшкою на даний момент.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА У СВІТІ КУЛЬТУРИ»

Предметний світ

Високий рівень розвитку – розрізняє сучасні та старовинні предмети побуту та вжитку, правильно їх називає та знає особливості їх використання; при цьому аргументує свої дії; називає предмети, зображені на картках, групує їх за відповідними категоріями, вживає загальні поняття; розкладає всі картинки правильно, при цьому пояснює свої дії; картинку складає правильно; розрізняє та порівнює міську, сільську та старовинну оселі, знаходить спільне і відмінне; в своїх поясненнях використовує повні речення.

Достатній рівень розвитку – правильно розподіляє предметні картки із зображенням сучасних та старовинних предметів побуту та вжитку, називає їх та знає їхнє призначення; називає предмети, зображені на картках, групує їх за відповідними категоріями, вживає загальні поняття; розкладає всі картинки правильно; картинки складає правильно; розрізняє та порівнює міську, сільську та старовинну оселі, знаходить спільне і відмінне.

Середній рівень розвитку – допускає 3-4 помилки у назвах старовинних предметів побуту та вжитку; при розподілі предметних карток із зображенням сучасних та старовинних предметів побуту та вжитку потребує допомоги; називає предмети, зображені на картках, але допускає помилки в групуванні предметів та вживанні загальних понять; картинки складає із труднощами, потребує допомоги і додаткових вказівок; розрізняє міську, сільську та старовинну оселі, але виникають труднощі у знаходженні спільного і відмінного між оселями.

Низький рівень розвитку – частково називає сучасні предмети побуту та вжитку, не оперує назвами старовинних предметів побуту та вжитку; картинку розподіляє навмання; називає предмети, зображені на картках, але не може їх групувати, не оперує загальними поняттями; не може скласти картинку, замість пошуку рішення обмежується простим маніпулюванням частинами; не розрізняє міську, сільську та старовинну оселі.

Художньо – продуктивна діяльність – театральна

Високий рівень розвитку – Любить і захоплюється театральним мистецтвом, визначає зміст і характер театральної вистави. Творчо застосовує художньо-мовленнєвий і музично-пластично-пісенний досвід у театралізації гри, сценки, творів інших літературних жанрів.

Достатній рівень розвитку – Орієнтується в основних видах театального мистецтва, виявляє інтегровані навички під час перевтілення у сценічний образ, створює його за допомогою мовлення, міміки, жестів, музики. Розігрує сценки, вигадані казки.

Середній рівень розвитку – Дані діагностичного обстеження показали, що половина дітей групи (9 осіб) не можуть виконувати монологи і діалоги, не знаходять виразних засобів виконання ролі. Не всі діти узгодять свої дії з діями партнерів. Великі труднощі відчувають діти при вигадуванні казок.

Низький рівень розвитку – У дітей слабо розвинена уява. Діти скуті на святкових ранках.

Художньо-продуктивна діяльність – музична

Високий рівень розвитку – Виявляє любов до музики, інтерес до музичного, танцювального, театального мистецтва в цілому. Бере активну участь у театральній діяльності. Сприймає твір цілісно, переймається емоціями і почуттями, вираженими в музиці. Знає жанри музичного мистецтва, обґрунтовує життєздатність основних музичних жанрів. Творчо переживає музичний твір, з радістю виражає відчуття краси в музично-рухових, пісенних, інструментальних імпровізаціях. Передає за допомогою рухів настроїв музики.

Достатній рівень розвитку – Уміє співати, танцювати, грати на музичних інструментах. Володіє елементарною технікою виконання хороводів, танців, музичних ігор, рухів. Виявляє музикальність, уміння передавати настроїв, емоції, почуття через музично – рухову і пісенну творчість.

Середній рівень розвитку – Неохоче співпрацює з дітьми і дорослими в музично-театралізованих розвагах і святах. Не переймається емоціями і почуттями в виконанні пісень та таночків, не відтворює на дитячих музичних інструментах прості ритмічні мелодії.

Художньо-продуктивна діяльність – образотворча

Високий рівень розвитку – Діти емоційно сприймають твори образотворчого мистецтва, помічають виразність образу і створюють образи та предмети з характерними ознаками в лініях, кольорах; самостійно малюють дрібні деталі, доповнюють зображення;

створюють візерунки за мотивами українських вишиванок, кераміки, прикрашають ритмічно вирізані з паперу предмети побуту (одяг, посуд, іграшки) візерунком; гарно промивають пензель, користуються серветками; утворюють нові кольори та відтінки, змішуючи фарби;

у ліпленні: ліплять з декількох шматочків, з цілого шматка; переходять від обробки глини долонями до обробки пальцями;

в аплікації: володіють технічними навичками та уміннями вирізувати, викладати й акуратно наклеювати;

складають візерунки з рослинних елементів і геометричних форм на смужці, квадраті, прямокутнику, крузі та на площинних предметах (тарілка, глечик, сукня, та інші.); виявляють інтерес, самостійність і творчість у роботі.

Достатній рівень розвитку – Відображають власні життєві враження, почуття, навички в образотворчій діяльності. Володіють технічними прийомами роботи з різними матеріалами, елементарною художньою майстерністю. Застосовують виразні можливості лінії, кольору, композиції.

Середній рівень розвитку – Дитина приймає лише частину завдання, до кінця заняття не може зберегти його в повному обсязі. В процесі роботи припускається помилок через не запам'ятовування. Свої помилки не виправляє під час роботи. Бажання покращувати якість роботи не виявляє.

Низький рівень розвитку – Дитина сприймає дуже невелику частину завдання. Усвідомлює тільки те, що їй потрібно діяти з олівцем і папером, чи іншим приладдям, намагається щось зробити без обдумувань. До якості виконання роботи байдужа.

ОСВІТНЯ ЛІНІЯ «ДИТИНА В СОЦІУМІ»

Високий рівень розвитку – дитина знає назву транспорту, розподіляє транспорт за видами, призначенням та особливостями пересування; розподіляє всі картинки правильно, складає невеличкі розповіді про кожен заклад. Висловлюється повними реченнями; називає професії, підбирає всі картинки правильно, при цьому обґрунтовує свої дії; вирізняє знайомих людей з – поміж інших як таких, які добре знають один одного (друзі, товариші, сусіди, співробітники батьків, працівники дошкільного закладу тощо), привітно вітається. Усвідомлює, що знайомі можуть бути як серед дорослих, так і дітей. При зустрічі впізнає знайомих, так і дітей. При зустрічі впізнає знайомих, із власної ініціативи чи у відповідь на звернення виявляє готовність і здатність доброзичливо спілкуватися з ними. Вміє вислухати дорослого відповісти на запитання, відгукнутися на прохання, пропозицію, виявляє чемність у ставленні до них. оперує поняттями права, правила, обов'язки, пояснює їх відмінність, значення для життя людей, вимагає їхнього виконання. Розуміє свої можливості при виконанні окремих правил, прав, намагається бути справедливим. Розуміє зв'язок слів право, правило, честь. Здатна керуватися в своїй поведінці моральними нормами, відчуває межі допустимої поведінки. Знає про основні документи про захист своїх прав, знає до кого звернутися при їхньому порушенні, має почуття самоповаги, шанування власним прав і правам іншим людям; прагне реалізовувати свої права, не порушуючи прав її оточення. Дитина знає і розуміє зміст поняття «сім'я», «родина». Знає, що батьки – найрідніші люди, які доглядають, виховують своїх дітей, люблять їх і турбуються про їх майбутнє. Знають, що брати і сестри – це діти, які мають одних батьків, народилися в одній сім'ї, мають права на любов і опіку батьків, майно, житло. Знає, ким доводяться дідусі та бабусі по відношенню до її батьків. Знає обов'язки членів сім'ї, виконує свої, дотримується правил сімейного етикету. Знає, де і ким працюють її батьки, родичі. Проявляє інтерес до їх професій. Бере активну участь у спільних родинних зустрічах, святах, розвагах. Діти володіють знаннями про те, що людина народжується з певною статтю та має різні етапи життєвого шляху – дитинство, юність, зрілість, старість. Вільно орієнтується та називає ознаки вікових відмінностей людей на кожному етапі, може уособлювати себе на кожному з них.

Діти знають про стать та стать однолітків, знає достоїнства своєї статі та поважає достоїнства протилежної, називає спільне та відмінне у представників протилежної статі, орієнтується у поняттях «чоловічність», «жіночність», та особливостях у призначенні хлопчиків як «чоловіків» та дівчаток, як «жінок», визначає їх соціальну та моральну роль у повсякденному житті та стосовно інших дітей, людей. Знають, що стать певною мірою визначає інтереси та зацікавленість дитини, а в майбутньому і професійні вподобання.

Відкрита для контактів з дорослими людьми різного віку, розуміє як потрібно поводитись з чужими, рідними, знайомими. Користується елементарними правилами самозбереження, може допомогти іншим. Ставиться до рідних з любов'ю і повагою, турбується про них, дотримується порад дорослих, усвідомлює свою залежність від старшого покоління.

Дитина добре знає і розуміє хто такі чужі люди. Вміє поводитися з ними обачно, стримано, чемно. Має розвинені комунікативні навички за допомогою яких вільно звертається за допомогою до незнайомих людей (водія, охоронця, контролера, міліціонера). Вміє впевнено почуватися серед незнайомих та малознайомих людей. За потребою, інтересом та згодою близьких, дорослих може звертатися до незнайомих людей, враховувати їх інтереси та потреби. Знає правила самозбереження, та вільно користується ними. Відчуває дистанцію та межі допустимої поведінки з незнайомими людьми.

Реалізовує зміст в ігрових діях, проявляє інтерес до гри, контролює чітко дотримання гри.

Дитина добре розуміє етапи розвитку дитини. Може їх поетапно озвучити та розуміє особливості на кожному етапі розвитку, про те, що дорослі були дітьми, люди народжуються немовлятами, дітей, які ходять в дитячий садок називають дошкільниками, дітей, які ходять до школи називають школярами. Зважає на свої обов'язки щодо молодших. Уважно й турботливо ставиться до них, опікує їх, допомагає, залучає до спільної посильної діяльності, задовольняє бажання бути самостійною.

Вміє вільно, впевнено взаємодіяти з людьми, які її оточують: узгоджувати свої дії, поведінку з іншими. Усвідомлює своє місце в соціальному середовищі. Вміє співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирає відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях.

Має уявлення про незмінність статі, про спільне і відмінне в будові тіла хлопчиків – чоловіків, дівчинки – жінки.

Діти мають різнобічні, повні, глибоко усвідомлені знання про поняття «толерантність». Завжди готові до діалогу, співробітництва та позитивної взаємодії з представниками різних культур, при збереженні власної ідентичності. У них сформоване стійке ставлення до себе, інших, Батьківщини, людства. Діти завжди доброзичливі до оточення, готові прийти на допомогу людям. Чітко знає, що кожна країна має свою територію, на якій проживають люди з різним кольором шкіри, волосся, розрізом очей. Мають свідоме прагнення жити в мирі з іншими народами.

Діти входять в контакт з різними за віком дітьми. Обізнані з морально-етичними категоріями (доброта, дружба, повага, співчуття) моральними якостями (увічливість, гостинність, скромність, правдивість, чесність) і моральними нормами (турбота про молодших, повага до старших, взаємодопомога). Свідомо дотримуються норм та правил морально-етичної поведінки, уміють піклуватися про довколишніх і співпереживати їм.

Достатній рівень розвитку – розподіляє всі картинки правильно, називає різні види транспорту, пояснює його призначення; розподіляє всі картинки правильно; будує описові речення, проте допускає незначні помилки; добирає всі картинки правильно, називає професії; володіє етично оцінними засобами спілкування, вміє встановлювати контакти і спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів (міміка і пантоміміка), з власної ініціативи вітатися, прощатися, дякувати дорослим, одноліткам, виявляти симпатію, доброзичливість. Вміє розповідати про свої справи, улюблені заняття, правильно користуватися сучасними засобами спілкування з друзями та близькими (вести розмову по

телефону, надсилати листи тощо), відкрита для контактів з дорослими людьми різного віку, статі, національності, соціального статусу. Розуміє, що доросла людина володіє професією, має роботу, сім'ю, виховує дітей, турбується про своїх батьків. Виявляє повагу до дорослих. Усвідомлює свою залежність від старшого покоління, приймає опіку. У зверненнях до них і власних діях виявляє повагу, готовність допомагати. З повагою ставиться до людей похилого віку. Прагне бути схожою на рідних та авторитетних дорослих. Дитина усвідомлює зміст понять «сім'я», «родина», «сімейні традиції». Розуміє, що батьки – найрідніші люди, які доглядають, виховують своїх дітей, ставляться до них з повагою і любов'ю, відгукуються на їх звернення, прохання. Знає, що брати і сестри – це діти, народжені в одній сім'ї. вміє підтримувати доброзичливі стосунки з ними, ставиться до них з любов'ю. Знає, що дідусь і бабуся – це батьки тата і мами, поважає їх, дослуховується. Знає обов'язки всіх членів сім'ї, намагається виконувати свої. Знає, що родина об'єднує всіх родичів мами і тата. Діти самостійно орієнтуються в ознаках статевої приналежності. Мають уявлення про те, що він (вона) в майбутньому чоловік (жінка). Визначають спільне і відмінне між хлопчиком – чоловіком, дівчинкою – жінкою. Розуміють моральні якості, які характеризують поведінку хлопчика (сміливий, рішучий, сильний, витривалий), дівчинки (добра, ніжна, співчутлива, чуйна). Чітко вирізняє рідного, знайомого, чужого серед людей. Розуміє що з чужими людьми потрібно поводитись обачно, стримано, чемно, але у разі нагальної потреби може звернутися за допомогою до незнайомої людини. Користується елементарними правилами самозбереження: не бере від незнайомців солодощів, не розповідає про свою родину, місце проживання, не сідає у машину. Уміє підтримувати доброзичливі, дружні, довірливі стосунки в родинному колі.

Дитина знає і розуміє, що чужі – це люди, які між собою не знайомі (перехожі на вулиці, пасажери у транспорті, відвідувачі магазину, глядачі в театрі). Дитина вміє у разі нагальної потреби звертатися за допомогою до незнайомої людини – водія чи контролера в транспорті, продавця чи охоронця в магазині, користується елементарними правилами самозбереження: не бере від незнайомців солодощі, іграшки, не зваблюється пропозицією покататися на машині. Розуміє, що не можна розповідати чужим про себе, свою сім'ю, родину, місце проживання. Дитина вміє знаходити вихід з екстремальних умов. Вміє втілювати свої знання під час гри. Втілює послідовність та різноманітність ігрових дій, дотримується її правил.

Дитина усвідомлює, що немовля постійно потребує уваги дорослих, особливо батьків і рідних. Розуміє, що дитина навчається ходити, розмовляти, їсти, а з часом стає самостійною. Вміє спілкуватися з молодшими за себе, розуміє що вони потребують більше тепла і ласки, враховує їхні побажання, разом з ними переживає радощі і труднощі. Прагне бути схожою на рідних. Налагоджує з ними активну взаємодію, спілкування. Виявляє інтерес і прагнення брати участь у грі, проявляє самостійність, ініціативність.

Діти усвідомлюють поняття «толерантність». Підтримують діалог, співробітництво з представниками різних культур. У них сформоване ставлення до себе, інших, Батьківщини. Ініціюють дружні стосунки з тими кому, симпатизують, усвідомлюють, що дружбою треба дорожити. Орієнтуються в тому, що кожна країна, має свою територію, на якій проживають люди з своєю культурою, звичаями, мовою. Розуміють, що всі народи світу прагнуть миру й щасливого життя.

Здатні входити в контакт з різними за віком дітьми, налагоджують з ними активну взаємодію. Добре знають і розуміють морально-етичні категорії, моральні якості та норми. Обізнані з нормами і правилами морально-етичної поведінки. Переважно проявляють бажання піклуватися про довколишніх та співпереживати їм.

Середній рівень розвитку – допускає помилки при розподілі картинок, не визначає чітко транспорт за призначенням; розподіляє всі картинки правильно; складає розповідь за допомогою навідних запитань; допускає 1-2 помилки при підборі картинок; володіє нормами побудови добрих взаємин, вміє передбачати наслідки негативних дій, попереджувати і вирішувати конфлікти, домовлятися, прагнути бути добрим виконавцем і лідером. Знає, що

деякі дорослі можуть бути небезпечними для дітей, вміє поводитися з незнайомими людьми стримано, обачно, ввічливо, без дозволу батьків не розповідає незнайомим про свою сім'ю та місце проживання. Знає про права дитини, проголошені в Декларації, що всі люди, і діти зокрема, – різні, але всі мають право на ставлення до них як до рівних; вміє запобігати виникненню конфліктів, прагне становленню ціннісного ставлення дитини до самої себе рівень самоорганізації поведінки дітей, вміє самостійно регулювати свої дії та вчинки. Має почуття поваги до іншої людини, бажання дотримуватися правил співжиття. Дитина розуміє зміст поняття «сім'я», «родина», «сімейні традиції». Знає склад сім'ї та її ознаки: спільне проживання, турбота та любов до близьких, повага і гідне ставлення до членів родини. Знає, що найрідніші люди – це тато і мама, які виявляють турботу про дитину, виховують, люблять її. Знає, що крім неї у батьків можуть бути ще діти, це рідні брати і сестри. Усвідомлюють, що дідусь та бабуся є батьками мамі і татові до них треба ставитись шанобливо, піклуватись. Знає, що в сім'ї кожен має свої обов'язки і намагається дотримуватись їх. Мають уявлення про культуру родинних стосунків, правил сімейного етикету, поведінку в гостях та родині. Ознайомлені з назвами професій, які мають близькі. Діти помічають відмінності за статевими ознаками, диференціюють власну стать. Визначають обов'язки, які виконують хлопчики і дівчатка в повсякденному житті. З допомогою визначає етапи життєвого шляху: дитинство, юність, зрілість, старість.

Обізнана з нормами сімейного співжиття; здатна їх дотримуватися; уміє підтримувати доброзичливі, дружні, довірливі стосунки в родинному колі, виявляє турботу і любов до рідних та близьких членів родини. Вирізняє знайомих людей з-поміж інших. Не вміє користуватися елементарними правилами самозбереження.

Усвідомлює, що чужі – це люди, які між собою незнайомі. Розуміє, що з чужими людьми слід поводитися обачно. Водночас дитина намагається при потребі звернутися за допомогою до незнайомої людини. Знає, що не можна погоджуватись брати ласощі та інші речі в незнайомих людей. У разі виникнення інтересу до незнайомої людини повідомляє про це знайомих дорослих і радиться, чи можна звернутися до нього. Орієнтується в правилах безпечної поведінки.

Вміє використовувати знайомі засоби доброзичливого спілкування прийнятні у суспільстві. Орієнтується в людських відносинах, відчуває та усвідомлює доброзичливе та недобре ставлення до себе оточуючих, помічає зміни настрою, емоційного стану близьких, дорослих, однолітків, проявляє увагу, співчуття. Активно виявляє самостійність, оцінює вчинки однолітків щодо встановлених правил, за допомогою дорослих може адекватно оцінювати вчинки, які оцінені дорослими негативно. Помічає відмінності між дітьми за статевими ознаками, може диференціювати власну стать, а також стать інших дітей.

Знання про «толерантність» досить повні, але глибоко не усвідомлені. Не завжди готові до діалогу, співробітництва та позитивної взаємодії. Діти доброзичливі, готові допомогти у випадку явної необхідності. Мають уявлення, що існують кордони інших держав, на якій проживають люди. Ознайомлені з культурою, звичаями та мовою інших народів. Намагаються підтримувати прагнення жити в мирі.

Не завжди готові входити в контакт, налагоджувати спілкування. Діти обізнані з морально-етичними категоріями, моральними якостями й нормами, можуть пояснити їх сутність. Обізнані з деякими нормами і правилами морально-етичної поведінки, але часто відхиляються від них. Піклуються про довколишніх після нагадування з боку дорослого або під його контролем.

Низький рівень розвитку – не орієнтується у назвах транспорту, розподіл картинок із зображенням транспорту за призначенням виконує за допомогою вихователя; робить помилки при розподілі картинок, або розподіляє їх навмання; підбирає половину і менше відповідних картинок, має інтерес, увагу і доброзичливе ставлення до оточуючих, а також має інтерес до форм спілкування з дорослими, яка носить пізнавальний характер. Збагачує свій позитивний досвід спілкування з оточуючими людьми, прагне до спілкування, набуває гнучкості в соціальній поведінці. Розуміє необхідність бути деякий час не з батьками, в

дитячому садку, виявляє довіру до інших дорослих, дотримується норм культури спілкування. Знає, що діти потребують турботи дорослих, особливо малюки, а чим доросліша дитина тим більше може обходитися без допомоги дорослих. Розуміє свою залежність від дорослих, цінує їхню турботу. Дитина знає, що сім'я складається з тата і мами, брата чи сестри – це найрідніші люди, це «сім'я». Тато з мамою дають дитині все необхідне, а діти мають поважати і любити їх. Знає, що є ще дідусь і бабуся, має уявлення, ким вони доводяться їх батькам. Частково виявляє інтерес до спільних родинних свят, відвідин. Майже не помічає зовнішню та внутрішню схожість і не схожість з рідними. Не розуміє обов'язків тата і мами в сім'ї. Знає, що батьки працюють на роботі, але не виявляє цікавості до них. Діти самостійно визначають власну стать, а також стать інших дітей. В іграх, інших видах діяльності доброзичливо ставляться до осіб протилежної статі. Не достатньо орієнтуються у визначенні вікових особливостей стосовно себе. З допомогою визначають характерні риси для хлопчиків і дівчаток.

Вирізняє рідних людей з-поміж інших, не вирізняє серед чужих людей знайомих. Не може користуватися елементарними правилами самозбереження. Не здатен входити в контакт з дорослими людьми та дітьми. Не усвідомлює зміст поняття «сім'я», не дотримується правил сімейного співжиття

Дитина знає, що чужі люди – це люди незнайомі, яких можна зустріти на вулиці, в магазині, в автобусі. Має уявлення про те, що з ними слід поводитись обачно. Не проявляє інтерес до незнайомої людини. Гра для дитини є одноманітною, не проявляє інтерес до гри, не дотримується правил гри.

Збагачує свій позитивний досвід спілкування з оточуючими людьми, прагне до спілкування, набуває гнучкості в соціальній поведінці. Намагається вирішувати проблеми, які можуть виникати під час спілкування.

Знання про «толерантність» поверхові або зовсім відсутні. Характеризуються «пасивністю», небажанням взаємодіяти, не хочуть розширити й поглибити знання про інші народи. Ціннісне ставлення до інших не сформоване. Такі діти не виявляють турботи про своїх близьких, а тим більше про інших людей. Знають, що існують інші народи з різним кольором шкіри і розміром очей. Мають уявлення про мир і щасливе життя на планеті.

Характеризуються небажанням входити в контакт, спілкуватися з дітьми. Діти обізнані лише з поодинокими морально-етичними категоріями, моральними якостями і нормами, але пояснити їх сутності не можуть. Неадекватно оцінюють власну і поведінку однолітків. Дотримуються окремих норм і правил морально-етичної поведінки, але лише після неодноразового нагадування з боку дорослого. Не виявляють піклування про довколишніх.

ОРІЄНТОВНІ ТАБЛИЦІ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СКРИНІНГУ

	№ П/П
	Прізвище ім'я дитини
1. Бесіда «Частини тіла» 2. Д/г «Склади чоловічка» 3. Д/г «Покажи де...»	Із чого складається тіло людини
1. Бесіда «Правила догляду за волоссям» 2. Д/г «Миємо та причісуємо ляльку»	Навіщо людині волосся?
1. Бесіда «Як називаються наші пальчики» 2. Д/г «Що вміють наші руки?»	Для чого потрібні руки
1. Бесіда «Що вміє наша шкіра?» 2. Д/г «Впізнай на дотик», «Чарівна торбинка» 3. Бесіда «Перша допомога при пошкодженнях шкіри»	Навіщо людині шкіра?
1. Бесіда «Що вміють наші очі?» 2. Бесіда «Правила збереження зору»	Навіщо людині очі?
1. Бесіда «Що можуть наші вуха?» 2. Бесіда «Правила збереження слуху»	Навіщо людині вуха?
1. Бесіда «Що вміє наш носик?» 2. Бесіда «Навіщо ми дихаємо?»	Навіщо людині дихати?
1. Бесіда «Правила догляду за зубами» 2. Бесіда «Чому ми повинні їсти»	Навіщо людині зуби?
1. Д/в «Де знаходиться серце, як працює?» 2. Бесіда «По чому рухається кров?»	Навіщо людині серце?
1. Бесіда «Чим відрізняються хлопчик і дівчинка?» 2. Д/г «Впізнай за описом»	Чим відрізняють хлопчики від дівчаток?
1. Бесіда «Ознаки хвороби» 2. Бесіда «Як поводитися під час хвороби?» 3. Д/г «Лялька захворіла» (догляд за хворою людиною)	Дитячі хвороби, які вони є?
1. Бесіда «Як правильно їсти?» 2. Д/г «Коли це буває?» (режим дня) 3. Д/г «Їстівне не їстівне», «Корисна їжа» 4. Бесіда «Вітаміни наші друзі» 5. Бесіда «Для чого потрібно займатися спортом?» 6. Бесіда «Наші друзі: вода, повітря і сонце»	Що потрібно робити щоб бути здоровими?

№ П/П	Прізвище і м'я дитини			
		Хлопчики 2,3 – 4,2 Дівчатка 2,2 – 5,1	Біг на 10 м з ходу	Визначення швидкісних якостей
		Хлопчики 7,0 – 8,2 Дівчатка 6,6 – 8,5	Біг на 30 м з високого старту	
		Хлопчики 85 – 140 см. Дівчатка 85 – 140 см.	Стрибок у довжину з місця	Визначення швидкісно – силових якостей
		Хлопчики 30 – 50 см. Дівчатка 30 – 50 см.	Стрибок угору з місця	
		Хлопчики 110 – 200 см. Дівчатка 110 – 200 см.	Стрибок у довжину з розбігу	
		Хлопчики 160 – 300 см. Дівчатка 150 – 280 см.	Кидок набивного м'яча вагою 1 кг двома руками через голову	
		Хлопчики 4 – 12 м. Дівчатка 4 – 12 м.	Кидок тенісного м'яча зручною рукою	Визначення спритності і координаційних здатностей
		Хлопчики 7,4 – 9,2 с. Дівчатка 7,7 – 9,5 с.	Човниковий біг 3, 4 -10 м	
		Хлопчики 12 -30 с. Дівчатка 12 – 30 с.	Збереження статичної рівноваги	
		Хлопчики 15 – 20 раз. Дівчатка 15 – 20 раз.	Підкидання і ловіння м'яча	
		Хлопчики 10 – 25 раз. Дівчатка 10 – 25 раз.	Відбивання м'яча від підлоги	
		Хлопчики +1 – 11 см. Дівчатка +5 – 8 см.	Вправа на гнучкість	
		Хлопчики 28,4 – 43,2 с. Дівчатка 26,8 – 37,6 с.	Біг на 90 м на витривалість	Визначення швидкості та витривалості
		Хлопчики 9 – 24 раз. Дівчатка 8 – 20 раз.	Підйоми тулуба 3 положення лежачи на спині протягом 30 с	Визначення силової витривалості

		№ П/П
		Прізвище і м'я дитини
	«Миємо руки» (спостереження)	Уміння користуватися милом
	«Витриє сухо рушничком» (спостереження)	Уміння насухо витирати руки та обличчя рушником
	«Сядь рівненько, випрям спинку» (спостереження)	Уміння правильно сидіти за столом
	«Як правильно тримати столові прибори?» (ложка, ложечка, виделка, ніж) (спостереження)	Уміння правильно користуватися столовими приборами
	«Витри серветкою ротик та руки» (спостереження)	Уміння користуватися серветкою
	«Постав красиво стільчик» (спостереження)	Уміння засовувати стільчик
	«Вміння користуватися носовою хусточкою» (спостереження)	Уміння правильно користуватися носовою хустинкою
	«Дякуємо поївши» (спостереження)	Уміння дякувати після прийому їжі
	Бесіда «Що потрібно робити щоб бути охайним?» Бесіда «Що потрібно робити щоб одяг був чистим?»	Уміння слідкувати за чистотою тіла та одягу
	«Розчеши волосся» (спостереження)	Уміння приводити в порядок волосся
	«Одягнись – роздягнись» (застібнути – розстібнути гудзик), (спостереження) «Взуйся - роззуйся» (зашнуруй – розшнуруй шнурки), (спостереження)	Уміння самостійно одягатися і роздягатися
	«Мій одяг в порядку» (спостереження)	Уміння правильно і акуратно вішати одяг у шафі та складати на стільчику

		Прізвище і м'я дитини
Д/г «Небезпечно - чи безпечно» Бесіда «Поясни ситуацію»		Поняття «безпечно», «небезпечно».
Бесіда «Сам вдома» Д/г «Свої та чужі люди»		Правила безпечного перебування вдома .
Д/г «Безпечні та небезпечні іграшки» Д/г «Отруйні рослини» Д/г « Небезпечні предмети» Бесіда «Запитуємо - відповідаємо» (правила поводження на ігровому та спортивному обладнанні)		Правила безпечної поведінки в ДНЗ, ігровому, спортивному майданчиках
Бесіда «Ми пішоходи» Бесіда «Я- пасажир» Д/г «Назви дорожній знак»		Правила безпечної поведінки на вулиці та при користуванні транспортом.
Проблемна ситуація: «Оціни вчинок» Д/г «Зимові розваги»		Правила безпечної поведінки на воді, льоду.
Проблемна ситуація «Що потрібно зробити?» Д/г «Небезпечні предмети та речовини»		Правила поводження з незнайомими предметами та речовинами.
Проблемна ситуація : «Виникла пожежа - твої дії?» Д/г «Електроприлади »		Правила пожежної безпеки та електробезпеки
Ситуація: «Виникла пожежа» Д/г « Виклич швидку допомогу» Д/г « Служба-102»		Знання та вміння користуватися номером телефону основних служб допомоги. Вміння орієнтуватися в критичних ситуаціях
Проблемна ситуація: «Що робити коли....?»		Навички безпечної поведінки при агресивному поводженні однолітків або дорослих.

№	Прізвище ім'я дитини	На початок року				На кінець року			
		дата прове - дення	зріст (см)	вага (см)	об'єм грудної клітини	дата прове - дення	зріст (см)	Вага (см)	об'єм грудної клітини
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									
12.									
13.									
14.									
15.									

№ з/п	
	П.І.Б.
1.	Дидактична гра «Наша планета»
2.	Дидактичні вправи «Повітря»
3.	Дидактична гра: «Віє вітер – віє буйний»
4.	Дидактична гра: «Засели нашу планету»
5.	Дидактична гра: «Де є вода?»
6.	Дидактична гра: «Мандрівка маленької краплинки»
7.	Дидактична гра: «Пори року»
8.	Дидактична гра: «Прогноз погоди»
9.	Дидактична гра: «Малюку допоможи, - вірний вихід підкажи»
10.	Дидактична вправа: «Що ти знаєш про сніг»
11.	Дидактична вправа: «Що з весною настає?»
12.	Дидактична гра: «Стихійні лиха»
13.	Дидактична гра «Корисний – небезпечний вогонь»
14.	Дидактична гра «Вулкан»

Орієнтовна таблиця для оформлення рівня розвитку ігрової діяльності старших дошкільників

Дата перевірки: _____ Кількість дітей: _____

№ п/п	Питання, що підлягають перевірці	Засвоєно			Не засвоєно
		В	Д	С	Н
	Зміст гри				
1.	Задум гри виявляється: а) за допомогою дорослого; б) самостійно				
2.	Різноманітність задумів гри				
3.	Кількість ігрових завдань				
4.	Самостійність під час постановки ігрових завдань: а) за допомогою дорослого; б) самостійно				
5.	Різноманітність ігрових дій з предметами				
6.	Ігрові дії з предметами-замінниками а) за допомогою дорослого; б) самостійно				
7.	Приймає роль				
8.	Різноманітність рольових дій				
9.	Рольові висловлювання виникають з ініціативи: а) за допомогою дорослого; б) самостійно				
10.	Рольова бесіда виникає: а) з дорослими; б) з однолітками				
11.	Вступає у взаємодію: а) з дорослими; б) з однолітками				
12.	Ставить ігрові завдання: а) дорослому; б) однолітку				
13.	Приймає ігрові завдання: а) від дорослого; б) від однолітків				
14.	Рухливі ігри				
15.	Дидактичні ігри				
16.	Сюжетно-рольові ігри				

Перевірив: _____

Після проведеного моніторингового дослідження робляться висновки.

№ з/п	П.І.Б.	Дидактичні ігри (назва гри)	Мета гри	Рівні В Д С Н	Примітка
		«Життя рослин»	Перевірити вміння дітей розрізняти види дерев за їх будовою, кроною, розташуванням гілок. Закріпити знання про плоди дерев. Розвивати логічне мислення. Виховувати любов до природи.		
		«Добре – погано»	Виявити знання дітей про життя мешканців лісу, про ліс як природну екосистему. Виявити вміння встановити взаємозв'язки та залежності.		
		«Відгадай хто це»	Виявити знання дітей про зовнішній вигляд тварин, спосіб життя, добування їжі, значення тварини в природі.		
		«Четвертий зайвий»	Виявити вміння дітей бачити характерні ознаки об'єктів, об'єднувати і визначати зв'язки між ними.		
		«Хто кого боїться»	Виявити знання дітей про хижих тварин, про способи захисту тварин від небезпеки.		
		«Перелітні та зимуючі птахи»	Виявити знання дітей про птахів, спосіб життя, що їдять, про перелітних та зимуючих пташок. Виявити вміння шукати спільне та відмінне.		
		«Коли це буває»	Виявити вміння за описом визначати пору року, називати їх характерні особливості, назви місяців.		
		«Зелена аптека»	Виявити знання дітей про лікарські рослини (ромашка, мати-мачуха, безсмертник, деревій, кропива та інші). Пригадати при яких хворобах можна вживати лікарські рослини і чому?		
		Що шкідливе і корисне для природи (води)?	Виявити знання дітей про правила поведінки в природі, про дбайливе ставлення до води.		
		Лото «Кому потрібна вода?»	Виявити знання дітей про значення води в житті людини, тваринного та рослинного світу, про класифікацію рослин, тварин, птахів.		
		«Загадкові	Узагальнити знання дітей, що вода		

		чоловічки»	може перебувати у твердому, рідкому, газоподібному стані. Вчити будувати модель будь-якого конкретного предмета або навіть сюжету за допомогою «чоловічків». Виявити знання дітей про неживу природу, елементи фізики.		
		«Де сніжинки»	Виявити знання дітей про сніг, зимові явища, неживу природу.		
		«Сонячна родина»	Виявити знання дітей про Всесвіт, про Сонячну систему. Виявити вміння пізнавати відомі планети, розповідати як вони рухаються по орбіті навколо Сонця.		
		«День – ніч»	Вивчити знання дітей про те, чому змінюється ніч на день, вміння шукати взаємозв'язок.		
		«Виклади сузір'я»	Виявити знання дітей про «Сузір'я» (невеликі скупчення зірок у небі, кожне з яких має власне ім'я), про зірки їх розміщення.		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти /наук. кер. А.М. Богуш. *Вихователь-методист дошкільного закладу (спецвипуск)*. Київ. 2012. С. 3-30.
2. Борщ Р.М., Самойлик Д.В. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку Радість творчості. Тернопіль: Мандрівець. 2013. 72с.
3. Выготский Л. С. Психология развития ребенка. М.: Эксмо, 2003. 512 с.
4. Горленко В.М., Острова В.Д., Сосновенко Н.В., Ткачук І.І. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: методичні рекомендації /за ред. В.Г. Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с
5. Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років /Г.В. Беленька та ін.; наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк. Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2016р. 304с.
6. Карабаєва І.І. Пізнаємо світ знаків. Науково-методичний комплект. Київ: Нора-прінт, 2003.
7. Карабаєва І.І. Психологам про уяву дошкільників. Київ: Шкільний світ, 2009. 120 с.
8. Карабаєва І.І., Ладивір С.О. Особливості розвитку уяви дітей. Київ: Шкільний світ, 2008. 128 с.
9. Карабаєва І.І., Савінова Н.В. Моніторинг якості дошкільної освіти: кваліметричний підхід до оцінки розвитку дитини: методичні рекомендації. Київ: ТОВ «МЦФЕР Україна», 2016. 184 с.
10. Коваленко О.В. Інновації в дошкільній освіті: їх використання та критерії оцінювання. *Вісник Інституту розвитку дитини. Філософія, педагогіка, психологія*. Київ, 2009. Вип. 5. С. 93 – 98
11. Коваленко О.В. Моніторинг якості дошкільної освіти як проблема. *Моніторинг якості освіти: теорія та практика: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. м. Київ*. Київ: КМПУ імені В.Д. Грінченка. 2009. С. 92-96.
12. Кудикіна Н.В. Ігрова діяльність дітей: теоретичні основи й методика педагогічного керівництва. *Її величність ГРА: теорія і методика організації дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: зб. статей / за заг. ред. Г.С. Тарасенко. Вінниця: ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського, 2009. С. 8-21.
13. Кузьменко В.У. Індивідуалізація виховання і навчання в дошкільних закладах: методичні рекомендації. Київ: КМПУВ ім. Б. Грінченка, 2002.
14. Кузьменко В.У. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років: монографія. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. 354с.
15. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» /Г.В. Беленька та ін.; наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2016. 352с.
16. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2009. 464 с.
17. Огороднійчук З.В. Використання проєктивних методик у скринінг-діагностиці дітей старшого дошкільного віку. *Логопедія*. 2015. № 5. С. 53-59
18. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 296 с.
19. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ: Академ-видав, 2008. 432 с.
20. Пасічник А. Етичні уявлення у структурі психологічної готовності до шкільного навчання. *Реалізація наступності дошкільної і початкової освіти*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. Київ: КМПУ імені Б.Д. Грінченка. 2009. С. 45-48
21. Пасічник А. Мовленнєві заняття в системі сучасної дошкільної освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. №2. С. 53-59.

22. Пасічник А. Навчання переказу: формування монологічної компетентності. *Дошкільне виховання*. 2008. №11. С. 10-12.
23. Пасічник А., Белова В. Казка як засіб розвитку словесної творчості. *Дошкільне виховання*. 2009. №10. С. 11-13.
24. Пасічник А., Белова В. Словесний розвиток засобом казки: перспективне планування роботи у старшій групі. *Палітра педагога*. 2009. №5. С. 19-22.
25. Провозюк Г.Г., Максимчук М.І. Цікаві заняття для малят: метод. посіб. з питань організації занять для дітей дошкільного та мол. шк. віку. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2008. 156 с.
26. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О.П., та ін.; наук. кер. О.Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с.
27. Програма розвитку дитини дошкільного віку Українське дошкілля./ О.І. Білан, та ін. Тернопіль: Мандрівець. 2017. 264 с.
28. Програма розвитку дитини дошкільного віку Я у Світі (нова редакція). У 2ч. Ч.ІІ. Від трьох до шести (семи) років /О.П. Аксьонова та ін.; наук.кер. О.Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР – Україна». 2014. 452с.
29. Семаго Н.Я., Семаго М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший школьный возраст. СПб.: Речь, 2005. 384 с.
30. Сорока О.В. Дитячий малюнок: характеристика, можливості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Педагогіка і соціальна робота*. Ужгород, 2014. Вип. 30. С. 164-167.
31. Таварткиладзе Г.А., Шматко Н.Д. Диагностика и коррекция нарушенной слуховой функции у детей первого года жизни. М.: Полиграф сервис, 2001. 88 с.

ЗМІСТ

I.	ВСТУП	3
II.	МОДЕЛІ ПРОВЕДЕННЯ ДІАГНОСТИКО-ПРОГНОСТИЧНОГО СКРИНІНГУ РІВНЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	4
III.	ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЩОДО КОРЕКЦІЇ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	11
	Освітня лінія «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	11
	Освітня лінія «Гра дитини»	21
	Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»	23
	Освітня лінія «Дитина у світі культури»	27
	Освітня лінія «Дитина в соціумі»	35
IV.	КРИТЕРІЇ РІВНЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	38
	Освітня лінія «Дитина у природному довкіллі»	38
	Освітня лінія «Гра дитини»	38
	Освітня лінія «Дитина у світі культури»	41
	Освітня лінія «Дитина в соціумі»	43
V.	ОРІЄНТОВНІ ТАБЛИЦІ ДЛЯ ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СКРИНІНГУ	48
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57